

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inširati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 2. marca 1916.

Leto XXIX.

O miru.

Zadnji čas so se zopet razlezele govornice, da je pričakovati skorajšnjega miru. Nekateri so celo vedeli, da bo mir sklenjen v treh mesecih. Poudarjali smo že in to ponavljamo zopet, da se mora šteti med sovražnike ljudstva ne samo tisti, kdor brezvestno širi lažnive žalostne novice, ampak tudi tisti, kdor laže o veselih rečeh. Vse, kar bega ljudi, jih moti pri njihovem delu, je škodljivo. Nihče bi bolj od srca ne pozdravil srečnega trenutka, ko bi zazvonili zvonovi v pozdrav častno sklenjenemu miru, kakor mi in vsa naša »Domoljubova« družina, toda neresnica rodi samo napačne želje in vpliva pogubno na vse strani.

Kar se tiče bližnjega miru, imamo kakor bi nalašč hoteli tuji ministri zavriniti lažnive sanjače, prav iz zadnjih dni z Ruskega in z Angleškega uradne izjave odgovornih zastopnikov vlade, ki nam pričajo, da ni misliti na kak bližnji mir, in da je torej treba še mnogo težkega, pa tudi trdno upamo, uspešnega dela naših in z nami zvezanih vojakov, predno bodo sovražne države spoznale, da je vsako daljno prelivanje krvi njim samo v škodo, in da tistih ciljev, ki so si jih zastavili, ne bodo dosegli.

Dne 22. februarja je minister Sazonov v ruski dumi rekel tele besede: »Izjaviti moram, da ostane vlada kakor doslej neupogljiva v sklepu nadaljevati boj, dokler ne bo sovražnik premağan. To je bil in je sklep ruskega ljudstva in njegovih zvestih zaveznikov... Nagon, ki nas vodi, da sebe ohranimo, zahteva, da se uniči neizprosna sebičnost in ropoželna pohlepnost, po katerih se pozna pruski duh. Prusi se morajo enkrat za vselej prisiliti, da bodo brez moči... Vi veste, da so Rusija, Francoska in Angleška zato, da bi naredile konec lažnivim govoricam, ki so jih sovražniki raz-

širjali o posebnem miru katerega izmed zaveznikov, že začetkom boja izjavile, da so neločljivo zvezane in so podpisale pomenljivo pogodbo dne 5. avgusta. Nedavno sta se Japonska in Italijanska pridružili. Pogodba se je dne 30. novembra 1915. v Londonu podpisala. Lahko se torej verjame, da spadajo neumne govorice o kakem posebnem miru, ki se vedno iznova ponavljajo, enkrat za vselej med laži; države, ki so pogodbo podpisale, ne smatrajo mednarodne obveznosti za papirno cunjjo.«

Dne 24. februarja je pa angleški ministrski predsednik Eskvit (Asquit) izrekel tele besede: »Kar sem povedal dne 9. nov. 1914, to ponavljam sedaj. Meča, ki ga nismo radi potegnili, ne bomo nikdar zopet vtaknili v nožnico, dokler ne dobi Belgija, in pristavljam, Srbija, v polni meri vsega in več kakor vse, kar sta žrtvovali, dokler ni Francoska zavarovana proti vsakemu napadu, dokler niso pravice malih narodov v Evropi postavljene na trdno podlago, in dokler ni vojaško gospodarstvo Prusije popolnoma in končno uničeno...«

Te izjave so tako jasne, da opravičujejo našo trditev o škodljivosti prenažljivih govoric o miru. Nespametno je ne hoteti videti nevarnosti, ali reči, ki so žalostne, katerim pa se ni moč izogniti. Bog daj, da bi se naše želje glede na mir kmalu izpolnile, ampak naša dolžnost je, da se pripravimo za vse slučaje in tudi za ta, da utegne vojska trajati še daljšo dobo. Zdaj pridejo pomladanska dela in za ta dela je treba izredne pripravnosti, skrbnosti in previdnosti. Kdor bega ljudstvo sedaj, ga tudi odvraca od te najbolj potrebne reči.

Bodimo upanja polni! Naša armada prodira v Albanijo. Za Srbijo in Črnogoro pada tudi ta zemlja v naše roke. Lah je misliti, da ima tam ljudi zase. Usedel se je s svojimi vojaki v Draču in v Valoni. Drač je zdaj očiščen; Lahov ni več tam. Naši vojaki so ga zasedli. Na Valono pa pritiskajo Bolgari. Na francoski bojni črti pada

najmogočnejša francoska trdnjava Verdun pod nemškimi nožnjami. Toda pri vsem trdnem zaupanju ne poslušajmo govorice, ki nimajo stvarne podlage. Pripravljene bodimo, kakor bi bilo treba čakati na mir še več nego leto dni, ohranimo si pa vedro in udano srce in delajmo in skrbimo, kakor bi se že jutri sklenil. Potem bo prav!

Pastirski list

presvetlega knezoškofa ljubljanskega dn. A. B. Jegliča.

Vojske, strašne vojske še ni konec! Gledamo celo, kako se vedno dalje razširja in kako vedno več narodov prihaja na krvavi ples.

Hvala Bogu! Avstrija zmaguje na vseh straneh; zmaguje zoper Ruse, zmaguje zoper Lahe, zmaguje zoper Srbe. Naši možje in mladeniči se vojskujejo zares junaško na kraj največje nevarnosti se postavljajo; ne umaknejo se, bojno črto drže. Kri slovenska se ne pretaka zastonj; pretaka se za katoliško Avstrijo, da je ne raztrgajo in ne razcepijo; ohranila in premladila se bo na korist avstrijskih narodov in na korist kraljestva božjega na zemlji.

Kdaj bo konec vojske? To ve edino le Bog in nihče drugi. O božiču so sv. Oče kardinalom, ki so jim po navadi prišli čestitat, bridkostno tožili, kako so skoraj popolnoma brezuspešna vsa njihova premožna prizadevanja, da bi se ublažile grozote vojske in da bi se začelo o miru vsaj razgovarjati. Sv. Oče so zdihnili, da edino upanje imajo v molitvi, da se zanašajo edino le na Boga, ki bo v pravem trenutku posegel vmes in zaukazal mir. Te mile pritožbe sv. Očeta nas morajo s strahom navdati: Božji namestnik govori, prosi in svari: toda narodi ga ne poslušajo! Ali ni

ta trdovratna nepokornost nov zločin, nov upor zoper Boga in njegovega namestnika na zemlji? Bojim se, da Evropa še ni zrela za mir, še ni dosti tepena in ponižanal O sveti, o pravični, o dobri Oče nebeski, usmili, usmili, usmili se nas!

In kaj še čujemo? Vedno bolj glasno, vedno bolj pogosto je mrmranje zoper Boga samega, kakor da je on te vojske kriv. S tako bogokletnim očitanjem se Bog iznova žali, iznova se kliče nad nas pravična jeza, pravična kazen njegova. Teža težkega greha Vas želim obvarovati. Zato bom v sledečem pastirskem listu odgovoril na vprašanje: zakaj Bog to dolgotrajno, izredno krvavo vojsko dopušča? Pretresali bomo samo dva razloga. Trdim: Bog je vojsko dopustil in jo še dopušča, 1. ker imamo mi prosto voljo in 2. ker ima pri tem najsvetejše, za nas prekornostne namene; 3. pa bomo na tem temelju storili dobrih sklepov za prihodnost.

Bog in naša prosta volja.

Mi se odlikujemo od živali s tem, da imamo neumrjočo dušo, ki ima razum in prosto voljo. Kar je res, naj bi spoznali, kar je dobro, za nas koristno, naj bi zbirali in izbrali. Predvsem naj bi spoznali Boga, svojega Stvarnika, in se s svojo prosto voljo odločili priznavati ga kot Stvarnika in zato tudi priznavati svojo odvisnost od njega.

Ker imamo pa prosto voljo, je mogoče, da jo zlorabimo, da hočemo biti neodvisni in se odločimo zoper Boga, zoper njegovo sveto voljo in ga žalimo. Vest nam pove, da je strašno hudo žaliti Boga. Ker je Bog svet, zato sovraži, kar je hudo; ker je pravičen, pa mora vse to primerno kaznovati.

In kako dober je Bog! Proste volje nam ne more vzeti, pač pa se neprenehoma prizadeva, kako bi našo prosto voljo nagnil, da, nekako prisilil na to, da se odloči za dobro, odloči za izpolnjevanje njegove svete volje, odloči torej za svojo srečo in blaženost. Čujmo, kaj je Bog v ta namen storil!

Naše življenje je tako uredil, da se nam dobro dopada in ga ljubimo, da se nam pa zlo gnusi in ga sovražimo. Ali se ti ne dopade nedolžnost, ponižnost, krotkost, pravičnost, odkritosrčnost, pokornost, usmiljenost, ljubezen do Boga in do bližnjega? In ali se ti ne gnusi hudobnost, prevzetnost, togota, krivičnost, prekanjenost, odpornost, neusmiljenost, sovražnost do Boga in do bližnjega? Ali torej ne boš zbral tega, kar se ti dopade, ne pa onega, kar sovražiš?

Dalje je Bog naše življenje tako uredil, da iz čednostnega življenja izvira veselje, zadovoljnost in sreča, iz hudobnega pa žalost, nezadovoljnost in nesreča. Kako mirno in veselo je v družini, kjer se oče in mati ljubita, lepo za otroke skrbita in jih otroci radi ubogajo, pa se tudi med seboj radi imajo! Kako žalostno je pa v hiši, kjer se oče in mati prepirata, otroke grdita in preklinjata in so otroci svojeglavni, pa se tudi med seboj grde in psujejo! Kako veselo in prijetno je v vasi, v občini, v deželi, kjer so si med seboj pravični, si radi pomagajo, si prizanašajo in odpuščajo in se varujejo opravljanja in ne-

voščijivosti! Kako je pa hudo v vasi, občini, v deželi, kjer se med seboj varajo in oškodujejo, kjer se za vsako malenkost jezé, vpijejo, zmerjajo, kjer se sovražijo, obrekujejo in drug drugemu nič dobrega ne privoščijo! Ali se torej ne boš odločil za to, kar ti prinaša srečo?

Potem je Bog svojo postavo zapisal v naša srca, dal nam je vest, pa koj vemo, kaj je dobro in kaj zlo, pa nas koj nekaj izpodbujajo, naj izberemo in storimo, kar je dobro, naj zavržemo in nikar ne storimo, kar je zlo. Saj vendar vsakdo ve, da je dobro in častno, biti pravičen, biti pokoren, biti sramežljiv, biti delaven, biti dobrotljiv; vsakdo pa tudi ve, da je zlo in sramotno, biti krivičen, goljufen, lažniv, sovražen, nesramen, len, trdosrčen. In ali nas vest ne nagiblje, da naj delamo dobro, varujemo se pa hudega? Ali nas vest ne pohvali, kadar smo storiili, kar je prav in Bog od nas zahteva, pograja pa in grize, kadar smo storili, kar je zlo in nam Bog prepoveduje?

In kaj je Bog še storil, da bi mi dobro delali, hudega se pa varovali? Sina svojega edinorojenega je poslal na svet, naj nas pouči z besedo in z življenjem, da bomo prav natančno vedeli, kaj je dobro in kaj je zlo, da bomo bolj gotovo dobro storili, zlo pa opustili. Da, Sin božji je izvršil vse, da bi nas z ljubeznijo in s strahom na dobro nagnil, od hudega pa odvrnil. O grozotel poglej ga na križu! Tu ti razodeva božjo neskončno ljubezen, da bi se tudi tebi vnela ljubezen in bi ti iz ljubezni do Boga delal dobro, hudega se pa varoval. Ako pa ne bi zadostovala ljubezen, glej, odkriva ti na križu strašno pravičnost božjo, da ti vzbudivi strah in bi te vsaj strah odvrnil od hudega.

Sin božji nam je odprl pogled v večnost: tam vidiš večno srečo v nebesih, ako na zemlji delaš, kar je dobro; vidiš pa tudi večno nesrečo v pekelskem brezdnju, ako bi delal, kar je zlo in je Bog prepovedal. Ali te želja po večni sreči v nebesih ne bo nagnila na dobro in odvrnila od zla? In ako to ne zadostuje, ali te strah in trepet pred večnim pogubljenjem ne bo prisilil, da izbereš, ne kar je zlo, ampak kar je dobro?

In nazadnje, oh, za naše grozne čase nam je Sin božji še svoje srce razodel, razodel svojo neskončno ljubezen in usmiljenost. Poglej vendar to božje Srce! Ali ne vidiš okoli njega trnjeve krone, nad njim strašnega križa, na njegovi strani globoke, smrtne rane? In zakaj to? Odgovori ti plamen, ki šviga iz njega: vse to trpi Sin božji zate, da te reši, da ti vzgje ljubezen do Boga in te nagne, da se s prosto voljo odločuješ za dobro, ne pa za zlo.

Ako vse to dobro preudariš, povej mi, ali je mogel Gospod Bog še kaj več storiti, da bi te nagnil, nekako prisilil, delati dobro, varovati se hudega? In ako kljub temu delaš hudo, ako kljub temu grešiš, Boga žališ, sam si kriv, da si nesrečen, da te grize vest, da obupuješ, da ni veselja na zemlji, da te čaka nesrečna smrt in večno pogubljenje; sam si kriv, ne pa Bog.

Kar pa gledamo v svoji vesti, v družini, v občini, v deželi, ravno tako se godi med narodi, med državami. Tudi v upravi narodov in držav velja prosta volja člove-

kova. Bog hoče, naj se države tako upravljajo, kakor zahteva časna in večna sreča podložnikov; Bog hoče, naj med državami velja pravičnost, ljubezen, obzirnost, medsebojna dobrohotnost, in sicer vse v pravi odvisnosti in podložnosti do Njega. Ako države prostovoljno hodijo po tej poti in se v vsem pokoravajo Bogu, bodo živele dosti mirno in srečno; razne medsebojne zadeve bodo prereševale in reševale po pravici, v medsebojni prijenljivosti in v svetem strahu božjem, pa ne bo prišlo do krvavih bojev. Ako se pa države prepuste strastem, ako vsaka le svojo sebičnost išče, ako se začnejo sovražiti, zavirati si napredek in se prekanjeno zalezovati, mora priti do prepиров, do vedno hujše sovražnosti in nazadnje do krvavih vojsk. Posebno grozno pa bo, ako je kaka država tako globoko padla, da ne mara več za Boga in Njegove zapovedi, ako jo vodijo brezbožne stranke, ki Boga tajé ter Gospoda Jezusa celo zaničujejo in sovražijo. V svojem sovraštvu do Jezusa se združujejo v ta namen, da bi vero v Gospoda tudi drugod izpodbili in nazadnje ustanovili splošno državo brez Boga in zoper Boga. Iz tega prizadevanja pa se rodi sovraštvo, ki nazadnje prekipi čez meje in povzroči silne verske vojske.

Tako se je zgodilo sedaj. Davno je že rasla napetost med državami; kako silno so se vse pripravljale za medsebojno vojsko, o kateri se je vedelo, da mora izbruhniti vsak čas. Avstrijo so nekatere države posebno sovražile, in sicer posebno zato, ker je katoliška, ker ima katoliško vladojočo rodbino, ker bi mogla biti mogočna zaščitnica svete katoliške Cerkve. Očitno so govorili, da Avstrija mora propasti, da Avstrija se mora raztrgati. S strahom smo gledali, kako je od dne do dne raslo sovraštvo Angležev in Francozov do Nemčije, sovraštvo Ruske do Avstrije, sovraštvo prostozidarstva Laške zoper katoliško habsburško državo. Avstrija pa je imela tudi le premnogo notranjih sovražnikov, ki so namenoma narode med seboj hujskali, s tem državo slabili in pripravljali njen propad. Vsa ta hudobna, Bogu usorna prosta volja je vnela našo svetovno vojsko, ki že tako dolgo traja; ni pa vojske naredil Bog. (Dalje.)

Pregled po svetu.

Bahavo govorjenje. V ruski dumi je imel ruski vnani minister Sazonov obsiren govor, ki je v njem hotel naslikati sedanjí politični položaj. O zavezniki li je izjavil: »Vlada ostane kakor doslej neomajljiva v sklepu, da nadaljuje boj, dokler se ne premağa sovražnik. To je bil in je sklep ruskega naroda in njegovih zvestih zaveznikov. Vemo, kdo je povzročil nešteto trpljenje, pod katerim ječi zdaj Evropa. Popolnoma nepotrebno bi bilo, se s tem pečati, če bi nemški državniki in Prusi trdovratno ne podtikali odgovornosti nam in našim zaveznikom. Nas in naše zaveznike so potegnili v to vojsko, da branimo najsvetejše pravice. Pričakovali smo jo kot usodni dogodek, ki se mu nismo mogli izogniti. Mirni ostanemo zato kljub žrtvam

in izgubam. Uspeh jamči tesna zveza z zavezniki in popolna sloga glede na napore. Zvezo smo popolnoma izpopolnili. Noben zaveznik ni bil prisiljen žrtvovati česa od svoje neodvisnosti in osebnosti. Pri nas ni tako, kakor pri naših sovražnikih, kjer postanejo zavezniki vazali. Dejansko je še težko govoriti o Avstro-Ogrski, Turčiji in Bolgariji kot neodvisnih državah, ker so se polastile roke Nemcev tam trdno armad in moči na vseh poljih uprave.»

Nato vabi, snubi in tolaži Sazonov Poljake, napovedujoč jim rešitev. O Črnigori pravi tako-le: »Tragična usoda ni prizanesla tudi Črnigori. Kralj je zapustil z delom svoje rodbine in vlade kraljestvo, da mu ni potreba podpisati sramotnega miru. Iz Francije je pisal princu Mirku, naj reši črnogorske čete in naj se združi s Srbi. Princu in ministrom, ki so ostali v Črnigori, je prepovedal, da se ne smejo pogajati z Avstro-Ogrsko.« — O Nemčiji je rekel:

»Nemci nameravajo ustanoviti nemško-osmansko državo, ki naj bi se raztezala od izliva Šelde do Perzijskega zaliva. Ta država naj bi zadala smrtni sunek zgodovinskemu obstoju Rusije in Velike Britanije. Strašen sen! A Bog je milostljiv. Berlinski listi s svojimi drznimi načrti pozabijo le nekaj, kar potolaži nekoliko nas in naše angleške prijatelje: če se skuje ta država z nemškim kladivom, ne bi trajala niti en dan ne le zaradi njenih notranjih slabosti, marveč predvsem, ker ji manjka gospodarstva nad morjem, ki se nahaja v močnih rokah našega slavnega zaveznika Velike Britanije. Dokler bo tako, berlinski kalifat ne ogroža našega obstoja.«

Vprašanje je le, če je mož sam sebi verjel, kar je tako oblastno in samozavestno pripovedoval zbornici. Ali je pozabil, kako in kolikokrat so bile ruske armade premagane, koliko ozemlja so izgubile? Kdor je premagan, ne more tako govoriti. Ako izluščimo jedro in odstranimo govorniške pleve, zavijanja in olepšavanja, potem ne ostane drugega, nego priznanje dosedanjih popolnih ruskih neuspehov.

Ententa se polašča Krete. »Pravica gor' ali dol«, tako menda sodijo zastopniki entente, ki so te dni kratkomalo naznanili grški vladi, da bodo Kreta rabili za opirališče svojega brodovja. V glavnih lukah na Kreti bodo izkrcali čete. Skudulis je odločno ugovarjal.

V Belgradu je zdaj že 52.000 prebivalcev. Opustošene dele mesta vojaki popravljajo, strelske jarke zakopavajo. Delo po tovarnah se je deloma že začelo.

Dosledno. Bolgarija je vprašala Grško, kakšno stališče misli zavzeti proti nameravanemu napadu na ententine čete na grškem ozemlju. Grška je zagotovila, da bo ostala nevtralna, če bodo Bolgari začeli ofenzivo proti Solunu, in ne bo ugovarjala, če bo oborožena tuja sila, ki bo ententine čete pregnala, ostala na grškem ozemlju, da prepreči morebitne nove napade.

Varšava. Rusi so bili na Saskem trgu zgradili veliko pravoslavno škof. cerkev, ki je stala mnogo milijonov. Ta zgradba je zbudila med Poljaki veliko razburjenja. Sedaj so jo izpremenili v katoliško cerkev in te dni je kolinski nadškof posvetil to novo stolnico.

Filipescu v Rusiji. Romunski državnik in minister Filipescu se je podal v Rusijo. Kakšni nameni so ga speljali k sosedom, ni znano; sam pravi, da je šel v Petrograd brez posebnega poslanstva. Ko je bil vprašan o stališču Romunije, je odgovoril, da pride za Romunijo po njegovem mnenju trenutek odločitve o priliki splošne ofenzive. To so pač besede!

Kaj pravi Venizelos. Bivši grški ministri predsednik Venizelos se pere. V nekem razgovoru je rekel: Ni res, da bi bil jaz sploh kdaj mislil na kak prevrat dinastije; nikdar si nisem želel, da bi Grška dobila kakega drugega vladarja, kajti vidim, da bi ji to ne koristilo. Dežela ljubi svojega kralja čez vse in se brez mrmranja pokori njegovi volji. Od srca bi obžaloval, če bi ententa ne spoštovala naše dežele.

Po zgledu entente. Nenadno se je portugalska vlada zmisllila, da je treba zapleniti nemške ladje na reki Tajo in v lisabonskem pristanišču. Vsega skupaj je zaplenjenih okrog 70 ladij, ki so Portugalci na njih razvili portugalske zastave, moštvo pa nadomestili s portugalskimi mornarji. Vlada je Nemčiji to dejstvo naznanila s suhimi besedami, da to zahteva javna korist, in da ladje potrebuje za prevoz. Te ladje so se nahajale ondi že pred izbruhom vojske in bi se po mednarodnem pravu ne smele zapleniti.

Pašić v Atenah. Srbski ministr. predsednik Pašić je prišel v Atene. — Pri grškem kralju je bil v avdijenci poveljnik ententine armade solunske — Sarraill, ki pa trdi, da je ta obisk napravil le iz vljudnosti.

Veliko grmenja — malo dežja. Iz Rima se naznanja, da namerava ententa na vseh bojiščih napadati. Iz Rusije se brzjavlja, da prično Rusi ofenzivo v Galiciji in na Poljskem. Tudi Italijani nameravajo na alpski bojni črti živahnejše nastopiti. Z balkanskih bojišč se poroča, da se pripravljajo na ofenzivo. Zavezniki so popolnoma pripravljeni na veliko splošno ofenzivo. Neki diplomat je izjavil, da se morebiti odloči vojska meseca marca. Vsekakor se pričakuje v tem mesecu veliki dogodki.

Svetovna vojska.

Zračni polet v severno Italijo. — Viharni topovski boji ob Soči. — Naši uspehi pri Pevmu in ob gori Sv. Mihaela. — Glavno pozorišče ob reki Mozl (Maas). Nemel prodira. — Verdun se maje. Oklopna utrdba Douaumont v nemških rokah. — 15.000 francoskih ujetnikov. — Petkrat ponovljeni francoski napadi odbiti. — Drač v avstrijski posesti. — Italijani pobegnili na ladjah; nekaj stotin ujetih.

VOJSKA Z ITALIJO.

Polet v severno Italijo. Naši letalci so zračni napad Lahonov na Ljubljano takoj pošteno izplačali. 21. februarja je neko

naše letalno brodovje napadlo tvornice v Lombardiji; par letalcev je prodrlo do Milana. Neki drug oddelek je napadel italijansko letalno postajo in pristaniške na prave pri Desenzano ob Gardskem jezeru. Napadi so bili dobro merjeni. Vsa letala so se vrnila v dobrem stanju, dasi jih je sovražnik krepko obstreljeval. Nad Gardskim jezerom se je razvil pravcati boj v zraku, a vse te ovire niso mogle zadržati naših letalcev, da ne bi nadaljevali svojega poleta na jug. Ko so se vračali, so metali strelivo na Desenzano, Sirmione, Sabo, Gardone, Maderno, Toskolano in Gargnano. V Desenzano je bilo ranjenih 10 oseb, dve pa ubiti.

Viharni topovski boji so bili nekaj dni ob soški fronti. Naši težki topovi so uspešno obstreljevali postojanke rezervnih čet za italijansko fronto ter povzročili občutne požare.

O italijanskem zračnem napadu na Ljubljano piše časopisje vseh jezikov. Pred vsem pa stavijo v ospredje poraz Capronijevega zrakoplova, ki so ga naši prisilili, da se je moral spustiti na tla pri Mirnu. Stotnik, ki je bil mrtev, je imel prestreljeno srce. Stotnik pa, ki je ostal živ, je jokal, ostali trije zrakoplovci so bili podčastniki, ki so bili pri strojnih puškah.

Boji pri Pevmu in ob gori Sv. Mihaela. Dne 25. febr. so izpadli oddelki goriškega območja pri Pevmu ter presenetili speči Italijane; zasuli so en jarek ter privedli 46 ujetnikov nazaj. — Na obeh straneh gore Sv. Mihaela se je približal ta dan sovražnik po močnem bombardiranju s topovi do naših postojank. Odbit je bil z velikimi izgubami. Med 127 ujetimi Italijani je bilo 6 častnikov.

V Trbiž je zopet padlo nekaj granat.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Več življenja se je pojavilo tudi na zahodnem bojišču, kjer se neprestano vrste boji z granatami, topniški boji in napadi z ozračja. Taka in podobna sporočila, kakor naslednje, se ponavljajo že dolgo vrsto dni (Uradno nemško obvestilo):

Ker se je po dolgem času dne 21. februarja zjasnilo, so živahno delovali topovi na mnogih točkah bojne črte; tako med prekopom La Bassée in Arrasom, kjer smo iztrgali vzhodno od Soucheza v zvezi s našim uspešnim ognjem z naskokom Francozom 800 m njih postojanke in smo ujele 7 častnikov in 348 mož.

Boji so postali ljutejši tudi med Somme in Oise na bojni črti Aisne in na več točkah v Champagni. Izjalovil se je severozahodno od Tahure francoski napad z ročnimi granatami.

Topniški boji so se pričeli končno tudi na višinah na obeh straneh reke Maas nad krajem Dun; postali so na nekaterih mestih zelo močni in tudi niso utihnil v zadnji noči.

Med letalci, ki so se dvignili na obeh straneh, je došlo do veliko zračnih bojov, posebno za sovražno bojno črto.

Žrtev sovražnega ognja je postal 21. februarja ponoči neki nemški zrakoplov pri Revigny.

Znatni uspehi nemških čet ob reki Maas. Na višinah ob reki Maas severno

od Verduna so se nadaljevali hudi topovski boji več dni. Nemške čete so se polastile postojank, ki so jih Francozi utrjevali z vsemi pomočki utrjevalne umetnosti poldrugo leto. Z napadom je bila predrta črta v širini 10 km do tri km globoko. Dne 22. februarja so torej Nemci dosegli lep uspeh, ker jih Francozi na planoti Woevre ne bodo mogli več ogrožati. Ujetih je bilo nad 3000 sovražnikovih vojakov, uplenjenega mnogo streliva.

Nemci prodirajo. Z m a g o o b r e k i M a a s nedaleč od Verduna so nemške čete dobro izrabile. Zasedle so več krajev (Brabant, Haumont, Samogneu) ter se nahajajo deloma že v neposredni bližini trdnjave Verduna — 5 do 10 km. Glavno je, da imajo v oblasti strategično važne točke, ki so velikega pomena za nadaljno vodstvo. Ofenzivni nastop nemških sil je Francoze presenetil, ker na tem bojišču niso pričakovali nastopa, ampak na Flandrskem.

Mnogo utrjenih vasi so zasedle nemške čete po zmagi na desnem bregu reke Maas. Krvave izgube sovražnika so bile iz-

gel posrečiti. Težke topove so približali z največjim naporom, še več truda je bilo, preden so jih montirali. Ujetniki pripovedujejo, da so topovi delovali s strašnimi posledicami. Kaj takega ne more nihče vzdržati. Strelske jarke in poljske utrdbे so krogle 30.5 cm možnarjev trgale v kose, da je bilo veselje.

Petkrat ponovljeni napadi Francozov odbiti. Že iz tega dejstva, da so se francoske sveže sile petkrat navalile na od Nemcev zasedeno utrdbo Douaumont, je razvidno, kolike važnosti je ta postojanka za nadaljni razvoj bitke pri Verdunu. Kljub najodločnejšemu pritisku Francozi niso uspeli. Bili so krvavo odbiti.

Parizani v skrbeh. Boji pri Verdunu so povzročili strah in paniko v Parizu. Nihče ni pričakoval tako ljutega nemškega napada. V Berlinu pa vlada veselo razpoloženje. Listi slave drzno vojno vodstvo in hrabrost čet.

RUSKO BOJIŠČE.

Boji letalcev. Na vseh točkah so se metale bombe: v odseku pri Rigi in ob

Strelski jarek pri Ypernu. Spredaj leže mrtvi Francozi.

redno težke, nemške precej nizke. Število sovražnikovih ujetnikov znaša nad 15.000 mož. O plenu se bo poročalo pozneje.

Verdun se maje. Ko smo si ob zgorajšnjih poročilih mislili: zdaj-le pa že sipljejo Nemci ogromne krogle na verdunske utrdbе, — je nenadoma prišlo obvestilo, da je brandenburški pešpolk št. 24 z naskokom osvojil najtrdnjšo oporo, vogelni steber verdunske trdnjave na severovzhodnem trdnjavskega pasu. Oklopna utrdba Douaumont je trdno v nemških rokah. (Verdun je trdnjava 1. vrste; ima okrog 20 fortov in mnogo vmesnih utrdb, ter leži 55 km zahodno od Metz. Obseg trdnjavskega ozemlja meri okrog 50 km.)

Padec Verduna je po sedanjih uspehih nemške armade skoraj neizogiben, ker je trdnjava sama izpostavljena nemškemu ognju. Utrdba Douaumont je najmočnejši del trdnjave, ki so ga brandenburški junaki naskočili in osvojili. Popolnoma tajno so izvršili vse dolgotrajne priprave, da se je boj proti »nezavzetim« postojankam mo-

Dvini se je pojavilo močno nemško letalsko brodoge. Ruski letalci ne dosegaajo naših ne po spretnosti, ne po številu.

Zaradi snega je nekaj dni prenehalo vse delovanje na ruskih bojiščih. Ponekod je padlo 3 m snega; ruski vlaki niso nič vozili. Tudi na vzhodno gališki fronti se ga je dosti nasulo. — Ob besarabski fronti se že 14 dni ni nič posebnega zgodilo.

ALBANIJA.

Pri Draču je bilo več dni precej bojevito. Avstrijski vojaki so s pomočjo domačih čet vrgli Italijane in Albance z višin v okolici Drača, kamor so postavili topove, ki obvladujejo tudi morje. Ker so iz Kavaje proti morju zasedene vse postojanke, so bili brambovci Drača takorekoč brez moči.

Bombe na ladje. Avstrijski letalec je metal bombe na italijanske ladje, ki so se nahajale v pristanišču ob Draču. Zažgana je bila neka torpedna ladja, ki se je potopila.

Zmagovita bitka pri Draču.

Naše čete združene z albanskimi rodovi so 24. febr. odločilno premagale sovražne sile. Italijani so vse pripravili, da branijo Drač združeni z Esadovimi četami. Strategično važne točke pri Draču so ojačili z vsemi sredstvi tehnike in zasedli ne le z Esadovimi četami, marveč tudi z italijanskimi dobrimi vojaškimi oddelki. Naše čete so obkrožile nekdanje glavno mesto Albanije, nato so pričele napad ojačene z albanskim rodovi. Vzele so predvsem zadnje postojanke severovzhodno od Bazaršjaka, na trameh so prekoračili nato manjši oddelki spodnji Arzen. Po ljutih bojih so vzele naše čete z naskokom postojanke italijanske brigade Savon vzhodno od Bazaršjaka. Italijane so vrgli iz njih glavne postojanke. Naše čete so vzele z naskokom istočasno tudi Sasso Bianco južno od Drača.

Sovražnik se je vojskoval začetkoma obupno. Nato je pa popustil svoja prednja kritja in bežal v notranji trdnjavske pas. Pred Dračem je križarilo močno sovražno brodoge z nalogo, da pravočasno vkrca tamkaj se nahajajoče čete in jih prepelje v Valono.

Novе ceste. Brez dobrih cest se ni moglo vojskovati. Ker so pota v Albaniji tako slaba, da se ni moč uspešno gibati, je avstrijsko armadno poveljstvo poslalo tja doli več tisoč ruskih ujetnikov in več delavskih oddelkov, ki grade in popravljajo ceste.

Stisnjeni. Pred Dračem so naši dne 25. februarja že toliko napredovali, da so stisnili sovražnika, ki se je umaknil na ožino pred mestom. To ožino loči od celine 12 kilometrov dolgo in 5 km široko jezero. Sovražnik je imel na razpolago bojne ladje; vkrcavali so se Lah in Essadove čete pod ognjem naših topov. — Lah so doživeli zopet eno blamažo, pri Valoni jih čaka nova. — Naši so ujeli več sto Lahov. Občudovanja je vredno naše topništvo, ki je spravilo svoje topove v najneugodnejših okoliščinah do sovražnikovih postojank.

Drač v avstrijskih rokah. Zadnje nedeljo proti večeru je bilo po Ljubljani že razglašeno, da je Drač padel. Naše čete so zasedle mesto kljub obstreljevanju s sovražnih ladij. Ta vesela novica bo dala novega ognja in poguma našim vojakom, ki čakajo odločilnega trenutka na drugih bojiščih. Veselje naše nad padcem Drača je tem večje, ker je znano, s kolikimi težavami se je moralo vojaštvo boriti, preden je prodrlo da draškega ozemlja. Italijanske sile niso mogle ustaviti našega navala. — Politični pomen tega dogodka je neprecenljiv osobito, če pomislimo, kakšne namene je imel Lah z našim Primorjem in z Albanijo.

20 dni upajo Italijani braniti Valono. Svoje čete so umaknili v prednje postojanke; na utrjenih točkah severno od mesta so pustili le prednje straže.

ČRRNAGORA.

Kako je s posebnim mirom? Kralj Nikolaj še ni odgovoril. Nekaj dni namestavajo še počakati. Če prevlada prepričanje, da kralj ne more ali noče odgovoriti, opuste nadaljne korake, toda s Črnogoro se ne bo ravnalo, kakor z deželo, ki se je

prostovoljno udala, marveč kakor z deželno, ki je bila osvojena. — Iz Črnegore se poroča, da delajo črnogorske oblasti roko v roki s c. in kr. poveljstvi in da se že vračajo redne razmere. Črnogorci ne morejo prehaliti c. in kr. čet.

Orožje je odložilo tri četrtine črnogorske armade; ena četrtina je zapustila Črnegoro, ker je krila umikanje Srbov skoz Albanijo.

VOJSKA OB ERZERUMU.

Pri Erzerumu. Rusko uradno poročilo o zmagi pri trdnjavi Erzerumu se glasi: »Utrdbe v okolici so pokrite z mrličmi. Pod našim pritiskom beže ostanki turške armade na vse strani. Naši oddelki jih zasledujejo kljub snežnim viharjem; zadnje oddelke smo ujeli ali jih pa uničili. V Erzerumu smo zaplenili vse trdnjavsko topništvo in velik del poljskega topništva, do zdaj 200 topov. Zaplenili smo tudi veliko topniškega streliva, orožja, več dvanajstoric avtomobilov, brezžičnih brzajavnih aparatov in priprave za zgradbo mostov. Število ostalega plena in ujetnikov v trdnjavi Erzerum se kmalu dožene. Čete kavkaške armade so pripravljene, da si se bojevale en mesec v najtežavnejših krajevnih razmerah z najtrdnjšim naporom, na nove napore.« — Turške čete se nahajajo približno 18 km zahodno od Erzeruma. Sedaj poročajo, da se bližajo Erzerumu močne nemške čete.

Turško uradno poročilo o padcu Erzeruma: Naša armada se je iz vojaških razlogov umeknila brez izgub v zahodno od Erzeruma ležeče postojanke, ko je prej uničila 15 km vzhodno od mesta ležeče postojanke in 50 starih topov, ki jih ni bilo mogoče prepeljati. Po Rusih širjena pretirana poročila, da so zaplenili v Erzerumu nebroj topov in ujeli 80.000 mož, nasprotujejo resnici. Dejansko ni bilo v okolici Erzeruma nobenega boja, razen v navedenih postojankah. Dejansko Erzerum ni bil trdnjava, marveč odprto mesto. Zastareli forti v okolici niso bili vojaško važni. Mesto se zato tudi ni nameravalo braniti.

Zahodno od Erzeruma so Turki razvili novo tibanje. Zaenkrat so Rusi še v premoči, ker še niso prišle turške pomožne čete. Izgube Turkov pri Erzerumu znašajo 40.000 mož.

Tedenske novice.

Cenjene naročnike tem potom vljudno opozarjamo, da v najkrajšem času ustavimo list vsem onim, kateri za letošnje leto še niso plačali naročnine. Da ne bo pri tem nepotrebne zamude, zato prosimo vse one, ki še niso storili svoje dolžnosti, da čimprej pošljejo naročnino, zanesljivo pa do 15. marca. Uprava je vsled pomanjkanja osebja že itak preobložena z delom, še več dela ji pa povzročajo naročniki, ki pošljejo naročnino šele potem, ko se jim je list že ustavil.

Novi naročniki naj pošljejo odslej le 2 K 50 vin., ker jim žal ne moremo več postreči s prvimi številkami. — Da torej upravi olajšate delo, sebi pa zagotovite na-

daljno redno prejetanje »Domoljuba«, hitro na pošto z naročnino, kdor je še ni odposlal!

H koncu vabimo vse cenjene naročnike, naj razširjajo in agitirajo za naš »Domoljub«. — Pridobivajte nam novih naročnikov, tako da se »Domoljub« še bolj razširi med našim ljudstvom. — Uprava časopisa »Domoljub«, Ljubljana.

Za varnost. Sporazumno z etapnim poveljstvom je c. kr. deželni predsednik baron Schwarz v Ljubljani izdal varnostno svarilo in opomin, kako ravnati, če bi se zopet pojavili nad mestom sovražni letalci: 1. Bližanje letalcev se bo naznanilo s strelom na Ljubljanskem gradu; obenem se bo ondi na stolpu obesila ponoči rdeča luč, podnevi rdeča zastava. 2. Občinstvo se mora v tem slučaju podati takoj na varno. 3. Izstrelkov ne sme nihče pobrati ali odnesti.

Plat zvona. Ker je določeno, da bo sedaj v Ljubljani dohod sovražnih letalcev naznanjal strel, se je ukazalo, da se bo v slučaju požarja zopet bil plat zvona po vseh cerkvah, osobito v bližini ognja.

Cerkven koncert na korist vdovam in sirotam padlih vojakov je priredilo Cecilijino društvo za stolno župnijo v stolnici. Na sporedu so bile izbrane, moderne pevске in orgelske točke.

V Kropi je umrl vpokojeni duhovnik č. g. Andrej Zgaga. Pogreb je bil v nedeljo, 27. feb.

Izpremembe pri glavarstvih na Kranjskem. Okr. glavar Friderik Mathias pride iz Krškega k okrajnemu glavarstvu v Radovljico; deželnovaladni tajnik Pavel Svetec pride iz Litije k okrajnemu glavarstvu v Krško; okrajni nadkomisar Hugo Hofbauer iz Ljubljane k okrajnemu glavarstvu v Litijo; obenem se jim je izročilo vodstvo navedenih uradov.

Na stroške mestne občine ljubljanske je bil pokopan šolski učenec Stanko Zvršen, ki mu je nit življenja pretrgala bomba laškega zrakoplovca. Potreba se je udeležila deška mladina ljubljanskih šol pod vodstvom učitelstva. Voz, v katerem je bilo položeno mlado truplo, so peljali štirje konji.

Lavorov venec. Deželni odbor kranjski je dovolil 1000 K, da se nabavi železen lavorov venec, ki bodo na njegovih listih vrezana imena kranjskih junakov iz sedanje vojske. Venec bo visel med venci drugih dežela na zunanjih vratih cesarskega dvora na Dunaju.

Nesreča. V Ljubljani je voz električne železnice povozil na mestnem trgu dečka Karla Garbajs. Kolo mu je odtrgalo nogo.

Naklada na pivo. Deželni odbor kranjski je v seji dne 23. februarja sklenil, da se deželna naklada na pivo v letu 1916. izjemoma zviša od 4 na 8 K.

Pregovor sv. Martina je prišel letos do veljave. Dobili smo bili precej snega, ki pa ni imel drugega teka, kakor da je hitro izginil in polje pognojil.

Razne novice.

V Solkanu pri Gorici prileti še vsak dan več ali manj granat. Dne 31. jan. so laške granate porušile 2 hiši blizu župnijske cerkve, poškodovale cerkveno streho in okna. Ubite so bile 4 osebe.

Vojska — je šola. Dopisnik iz Gorice je zapisal v »Slovenca« tudi to-le tožbo, ki naj bi odprla oči osobito oblastnikom in javnim činiteljem:

»Vojska je huda šola, v kateri se bomo radi ali neradi morali marsičemu privaditi in marsičesa odvaditi — posebno mi možki!

Poudarjam: možki! Nasploh sicer našemu ženstvu ne smem in ne morem očistati ničesar, glede velikega dela naših žen in deklet moramo reči: klobuk z glave pred njimi in vsa čast jim! Pa veliko, veliko jih je, ki ne delajo ravno časti svojemu spolu. Posebno tu v G. To vprašanje je eno najžalostnejših poglavij življenja tu blizu fronte. Kdor ima oči odprte in vidi to in ono, mora z žalostjo zaklicati: Kam plovemo? Kaj bo iz tega, če pojde to tako naprej in če merodajni činitelji pravočasno z vsodločnostjo ne posežejo vmes, da se kuga med našim ljudstvom ne razpase. Človeka mora to bolj boleti, nego vse drugo po vojski povzročeno razdejavanje. In kako razlagati take odredbe, kakor je n. pr. bila menda izdana za T. v naših gorah. Večina ljudi mora proč, le dekleta smejo ostati, ker so potrebna kot perice... Upam, da firda vendarle ta stvar ni resnična; če je pa — potem je to več kot žalostno!

Srbski prestolonaslednik v nevarnosti. Ko so prevažali srbske čete in spravljali v Draču na ladje, je padla bomba našega letalca med vojske, ki so šli na ladjo ter ubila 20 oseb, 50 pa ranila. Avstrijski letalci so posebno zasledovali srbskega prestolonaslednika. V bližini poslaništva, kjer je prestolonaslednik izstopil, so neprestano padale bombe in porušile več hiš. Sedaj se je umaknil na otok Krk.

Vojaške novice.

Plazovi podsuli oddelek smučarjev. V Mitterberg na Tirolskem je prišel 14. februarja 360 mož močan vojaški oddelek smučarjev, da vadi pod Mandelwänden. Častniki so stanovali v planinski gostilni, vojaki v neki koči. Minuli teden je močno snežilo. Dne 19. februarja ob 3. uri 30 minut popoldne se je sprožil na Mandelwänden mogočen 700 do 800 metrov širok plaz proti koči, v kateri so vojaki ravno kosili. Sneg je del koč skoraj popolnoma zdrobil in pokopal 120 do 150 vojakov; drugi del ni bil poškodovan in so se ostali vojaki rešili. Rešilnih del niso mogli pričeti takoj; a popoldne je pričelo delati 300 mož, in tudi ruski ujetniki so pridno pomagali; ob 1. uri ponoči je došla pomoč tudi iz Solnograda. Ob 4. uri zjutraj so morali ustaviti rešilna dela radi nevarnosti novih plazov; izkopali so dozdej 55 mrtvih in 52 ranjenih vojakov. Ker so morali 20. t. m. radi nevarnosti plazov zopet ustaviti

rešilna dela, znaša število žrtev 85. Reženci pripovedujejo soglasno, da se je zgodila nesreča tako hitro, da sploh ni mogel nihče uiti. Žrtve nesreče so pokopali skupno z vojaškimi častmi.

Avstrijski častniki iz srbskega ujetništva na otoku Elbi. Nizozemski listi poročajo, da je veliko število avstrijskih častnikov, med njimi neki polkovnik, v vojnem ujetništvu na otoku Elbi. Ti častniki so bili v srbskem ujetništvu ter so prišli na otok meseca decembra; nastanjeni so sedaj v nekdanji Napoleonovi palači.

Trdo ga imajo... Francosko časopisje ne omenja kar nič več črnogorskega kralja in njegove rodbine. Trdi se, da so prepovedali črnogorskemu kralju naravnost sprejemati zastopnike časopisja in da so mu sploh prepredili vsako občevanje. S svojo rodbino živi v neki vili v Lyonu pod državnim nadzorstvom. Sprejeti sme le one osebe, ki se izkažejo z dovoljenjem vladnega zastopnika pri kralju. Lahko se reče, da ravnajo s črnogorskim kraljem skoraj tako, kakor da bi bil državni ujetnik francoske vlade.

Vojni kurat dr. Anton Jehart se nahaja v vojnem ujetništvu v Sassari na otoku Sardinija. Te dni bo prevzel dušno pastirstvo med našimi ujetniki na otoku Asinara.

Za domovino. Na obsoškem bojišču so padli: Ljubljčan Avgust Mohorčič, častniški namestnik, ki je bil odlikovan z zlato, veliko in malo srebrno svetinjo. — Janez Bertoncej iz Kroke. 25. jan. je bil na dopustu, zdaj je mrtev. Bil je priden in pošten mladenič.

Pozvedovanje za ujetnike na Ruskem in Laškem. »Rdeči križ« naznanja: Osrednja posredovalnica za ujetnike (Zentralnachweissbureau für Kriegsgefangene, Abt. C na Dunaju I, Fischhof Nr. 3) posreduje glede ujetnikov na Ruskem in Laškem potom ruskega ozir. laškega »Rdečega križa« le v sledečih slučajih: 1.) Če je natančno znan kraj, v katerem se nahaja ujetnik in je preteklo pri ujetnikih na Ruskem že 6 oziroma na Laškem že 3 meseci, odkar je došlo o ujetniku kako poročilo. Le pri težko ranjenih ali bolnih ujetnikih posreduje lahko poprej. 2.) Isto in ista doba velja tudi o onih ujetnikih na Ruskem, ozir. Laškem, o katerih je iz zaznamkov razvidno, da so v ujetništvu, a sami še niso dali nikakršnega obvestila. 3.) Glede onih ujetnikov na Ruskem in Laškem, o katerih se zamore po vesteh njih tovarišev ali kakega drugega zanesljivega poročila ali zaznamka na vrnjeni poštni poizjavi upravičeno domnevati, da je ujetnik umrl in se potrebuje smrtovni list. 4.) Če je treba, da podpiše ali izda ujetnik komu kako civilnopravno listino, izjavo. 5.) V slučajih pod točko 3. in 4. ne velja 6 ali 3-mesečni narok, temveč se posreduje takoj. 6.) Pri ujetnikih na Ruskem in Laškem, kjer se nahaja, sploh ni natančno znan, ali če je znano iz transportnih listin, obvestil ali samo iz kakega prehodnega popotnega kraja le to, da je dotičnik v ujetništvu, je vsako posredovanje izključeno.

100.000 K za invalide. V Mariboru je nedavno umrl veleindustrijec Anton Badl, ki je zapustil za vojne invalide pešpolka

št. 47, in domobranskega pp. št. 26 — lepo vsoto stotisoč kron.

Otvoritev vojaškega planinskega doma. Naši marljivi, iznajdljivi in neustrajni pionirji so si postavili gori v hribih na obsoški fronti krasen planinski dom.

Lesena stavba je naravnost veličastna. Stoji v mali gorski kotlini skoro 1500 m visoko nad Adrijo in je zidana v podobi ogromnega križa s kupolo. 25 m je dolga, 20 široka, do 5 m visoka in nudi prostora 1200 ljudem. Za vzravnanje stavbišča je potrebovalo 30 ljudi poldrugi mesec. V dvorani je prostoren oder za godbo in pevec; ob straneh in zadaj okusno zgrajene galerije, prav tako 3 sobe; v prvi je garderoba, v drugi kantina, v tretji knjižnica. Stene krasijo vžgane planinke, ter lovoro-ve in smrekove vejice. Dne 4. febr. na spominski dan krasne zmage v Karpatih, ki jo je izvojeval ondotni polk, je bila otvoritev in blagoslov te gorske lesene palače. Vojaški so imeli sv. mašo z godbo in petjem, potem so se vrstile pesmi (slovenske), godba in pomenljiva nagovora. V nemškem jeziku je govoril stotnik Morawitz, slovensko pa vojaški duhovnik L. Turšič.

Moštvo je zelo hvaležno za to stavbo, ki je vedno polna. Živahno vrvenje vlada zlasti pri kantinskem oknu, pri katerem dobivajo vojaški za mal denar čaj in jestvine, ne pa alkohola. Tudi knjižnica in čitalnica lepo poslujeta! Za »Slovenca« se kar trgajo. Tudi sv. maša se vrši zdaj v dvorani, ne več na prostem; smešne kino-predstave in koncerti vsako drugo popoldne moštvo krajšajo čas. Vpeljali bodo predavanja in pevske večere.

Tako polk tudi v težkem in nevarnem času, v burji in snegu 1500 m visoko v planinah ne pozablja višjih kulturnih ciljev.

Oglasil se je iz ruskega ujetništva po dolgih 14 mesecih vojak domobranskega pp. št. 27, F. Mole, doma iz Žažarja pri Vrhniki. Domače (starše in 4 brate, ki se dva izmed njih nahajata na bojišču) je ta novica močno razveselila. — Tudi Ivan Rifelj iz Ločne pri Novem mestu se je zglasil 22. februarja, da je ujet na Ruskem. Domači so ga pogrešali 14 mesecev; zdaj so potolženi.

Šel je po odlikovanje — k Bogu. Černe Jakob iz Sostrega, je bil odlikovan z veliko in malo srebrno svetinjo ter z brončasto kolajno. Te dni bi bil imel dobiti zlato, a je prej umrl. Dne 22. jan. je bil ranjen na laškem bojišču v glavo. Prideljen je bil pionirskemu oddelku 17. pp. — Junška dela mu ohranijo trajen spomin.

Pozdrave pošiljajo slovenski topničarji iz P... vsem čitateljem »Domoljuba«, kakor tudi drugim Slovincem in Slovenkam: A. Hönigman, predmojster (Semič); Mulej — Radoljica, Tomažič — Ptuj, Petrovič — Belakrajina, J. Marolt — Sv. Gregor, J. Francelj — Struge, Koren — Gorica, Rože — Tomaj, Palovič, Smonkar, Pinterič, Anton Baruh.

Z visokih gorá. (Bojišče, 23. feb. 1916.) Dragi bralci in bralke »Domoljuba«! Sprejmite pozdrav tudi od nas Slovencev, ki čuvamo tukaj na višavah slovensko domovino. Hudih bojov sedaj nimamo, ker je vsako prodiranje nemogoče zaradi debelega snega, ki ga je že nad tri metre. Le iz postojank verolomni Lah vedno strelja,

kar pa nas nič ne moti. Zadene itak le go-
lo skalovje. Bolje bi bilo, če bi malo bolj varčeval s strelivom. Upamo, da pride kmalu dan, ki ga bo Italijan za vedno pomnil.

Nam pa tukaj ni preslabo. Imamo se dobro. Zraven dobre menaže dobimo vsak dan še nekoliko vina, pravo dolejnjsko kapljico, kar nas spravi v dobro vojjo, da krepko zapojemo.

Zdaj se Vam pa, dragi Slovenci, ki se zanimate za nas trpeče brate na bojni črti, toplo priporočamo: Spominajte se nas v molitvi! Mi se tukaj borimo z orožjem, Vi pa nam pomagajte z molitvijo! — Franc Ponikvar, Ivan Savor.

Francoske izgube. Pri posvetu v Bristolu je neki francoski poslanec izjavil, da je izgubila Francija doslej: 800.000 vojakov, ki so padli; ranjencev je bilo 1 milijon 400.000; ujetih Francozov 300.000.

Izgube na morju. V prvem letu podvodne vojske (začela se je 18. februarja leta 1915) je bilo potopljenih 670 ladij: 611 trgovskih in 59 vojnih. Anglija je izgubila 439, Francija 44, Rusija 29, Italija 28, Belgija 8 ladij.

Vojni kurat č. g. Ivan Poljanec je dobil duhovski zaslužni križec 2. vrste na belordecem traku; enako odlikovanje je podeljeno č. g. kuratu Viktorju Lipuš. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil kurat č. g. A. Martinčič. Pravi, da že 17 mesecev ni prejel nobenega pisma, dasi sam veliko piše.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči deželna Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Nradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

Komenda. Izobraževalno društvo v Komendi je priredilo v nedeljo dne 20. februarja predstavo na korist v vojni oslepelih vojakov. Na sporedu je bila deklamacija »Soči«, veseloigra »Čevljar« in burka »Drzni zrakovlovec«. Vse tri točke so vrli komenski igralci izvrstno rešili. K predstavi je prišlo toliko domačega in sosednega občinstva, da je bila dvorana natlačena polna in jih je moralo mnogo oditi, ker ni bilo več prostora. Pokazalo je naše ljudstvo ob tej priliki, kako razume besede: »Odrpto srce in odrpte roke imej za trpečega brata.« — Čisti dohodek igre 160 K se je poslal dež. odboru za oslepele vojake.

Škocijan pri Mokronogu. Naša hranilnica je zaključila svoje račune za l. 1915. Ti izkazujejo 410.447 K 9 vin. prometa. Vložilo se je 93.313 K 27 vin, vrnilo pa 49.967 K 40 vin. Rezervni zaklad je narasel na 10.100 K. Pa dasi je bilo toliko denarja vložnega in vrnjenega, vendar ga je še prav veliko med ljuostvom. Še vedno se dobe namreč nekateri zlobneži in nevedneži, ki ljudi hujskajo zoper hranilnice, češ, da denar v njih ni varen, da ga sploh ne sprejemajo več, da bodo morali celo vlagatelj hranilnicam plačevati, da bodo iste sprejemale njihov denar itd. itd. In takim hujskacem, pa kakemu vražarskemu ženišču, ki vedežuje in prerokuje prihodnje reči o vojski, o vojakihi, o padlih, ujetih itd., takim se tako zvesto verjame, da bi človek ne mislil, da živimo v 20. stoletju. O koliko je še lahkovernosti in prazne vere med ljudstvom! Denar po hranilnicah je popolnoma varen; mogoče je le, da bodo morale hranilnice vsled tega, ker je preveč denarja, znižati obrestno mero za vloge, pa vkljub temu bo denar še vedno boljše in varnejše spravljeno po hranilnicah, kakor doma. — Nekateri dolžniki si ne dajo dopovedati, da se mora vsako posojilo na poroštvo pri naših posojilnicah po štirih letih ali vrniti ali nanovo podpisati, četudi so obresti že plačane in se namerava ves denar kmalu vrniti. To je zaradi kolekov, pa tudi naše posojilnice posojujejo le na kratko dobo štirih let, da morejo večim pomagati. Reveži so začeli zato prositi posojila pri bogatejših in ga tudi v sedanjih časih lahko dobe, ker je denarja na razpolago; a bati se je, da bi se pojavilo zopet kako oderuštvo.

Vipava. V nedeljo dne 5. marca t. l. se bosta vršila občna zborna »Živinorejske zadruge« ob 3. uri popoldne in »Goveje zavarovalnice« ob 4. uri popoldne v pisarni »Hranilnice in posojilnice« v Vipavi. Člani so vabljeni, da se obeh polnoštevilno udeležijo. Načelstvo.

Vače. Najlepše poslopje na trgu Vače je danes šola in kaplanija, ki je pod skupno streho. Leta 1903. je pogorelo. Kaplanija se je temeljito pogasila pri požaru šele enajsti dan, pa se je potem šele enajsto leto popravila. Šola se je kmalu razširila in pozidala ter plačala že koncem leta 1914. Kaplanija se je konečno popravila l. 1914. z 20 odstotno naklado za dve leti. Ker pa je za domačo občino trg Vače pobrala davkarja pomotoma za l. 1914. in 1915. namesto po 20% vsakokrat po 40 odstotkov, zato ima občina Vače iz l. 1915. tisoč kron preostanka, ki se porabijo za l. 1916. Vsled tega ima letos samo po 20 odstotkov občinske naklade. — Postna pobožnost na prijaznem Slemšku bo tudi letos vsak petek v postu ob 9. uri s sv. mašo in pridigo.

Iz Leš. 22. februar je bil za nas Lešane dan žalosti. Posloviti smo se morali od predobrega gospoda župnika Bleiweis-a. — Pevci so mu v otožnih pesmih tožili svojo bol, otroci s presrčnimi besedami izražali hvaležnost — ostali pa smo molče prisostvovali ganljivemu prizoru. Pa, kaj trdim! Ne molče. Solze so govorile, Res, težka je bila ločitev! Izgubili smo gospoda, ki nam je dolgo vrsto let izkazoval

očetovsko skrb, ljubezen... Bog mu povrni, Bog ga ohrani v sredi srečnih Mošnjanov!

Padlemu prijatelju v spomin.

Oh, še včeraj, da še včeraj skup sva govorila; o bodoči sladki sreči dolgo sanjarila.

»Trdo je življenje zdanje; pa saj skor preteče! Kmalu mine vojska kruta, in potem — oj sreče!

Me doma nevesta čaka, mati solze briše; oj veselje! ko prestopim prag domače hiše.

In tako še dolgo v noč si mi kramljaj zaupno; saj veselje sva in žalost si delila skupno...

Toda danes, oh že danes proč so vsi načrti! S tabo vred v prezgodnjem grobu skupaj spijo strti.

Ne žaluj nevesta mlada in ne mati draga, dasi sin več ne prestopi rojstne hiše praga.

Prag že drugi je prestopil rajске domovine. — Mirno spavaj, srce blago, z Bogom, dragi Tine!

Četovodja Vid Ambrožič.

Listek

Kletev divjega lovca.

(Povest. — O. — J. C.)

(Dalje.)

VII.

Po očetovi smrti je bila Milka duša zapuščena družini. Mati je postajala dan za dnem bolj slabotna. Dolgotrajna bolezen, ki je kakor črv razjedala sestavnega telesa, sesajoč iz njega življenje in moč, je že skoraj dokončala svoje uničevalno delo.

Milka je negovala otroke, stregla materi, ki je že tako oslabela, da je morala ostati v postelji. Izpočetka je bilo vse to delo za mlado deklico prenaporno; ali že za nekoliko tednov se je tako priučila vsemu, da ji je šlo kaj urno izpod rok.

Materi je postalo med tem še slabše. Suh, težki kašelj jo je popolnoma izmučil, — in vsa zelišča, ki so jih svetovale sosedje, ji niso nič pomagala.

»Mama,« reče nekega dne sorodnica Barbka, sedeč pri bolnici, »ali je že bila pri tebi teta Cena? Ona je zelo izkušena; morda bi znala tudi za tvojo bolezen pogoditi kako primerno zdravilo.«

»Oj, bila je, bila,« reče bolnica s slabim glasom, »dala mi je tudi nekaj piti, toda zastoj. Nič ni koristilo. Meni ni več rešitve.«

»Pojdi, mama, pojdi, pa ne govori tako,« jo je tolažila sorodnica. »Saj smrt vendar še ni pred vrati. Upanja pa vendar ne smeš izgubiti.«

»Upi so zmotljivi,« reče Katarina žalostno.

»Toda treba je vse poskusiti!« reče prepričevalno Barbka.

»Kaj? Meni ne more nikdo več pomagati, kot Bog. In on me bo rešil trpljenja in me vzel k sebi,« reče bolnica ter začne hudo kašljati.

»Pa še ena žena je v vasi, ki bi ti mogla pomagati. Marsikateremu je že pomagala v raznih boleznih, pa bo morda tudi tebi, mama.«

»Ali bi hotela k meni?«

»Bi, prišla bi, ker je doberga in usmiljenega srca; samo ne vem, če bi ti bila všeč,« reče nekako negotovo Barbka.

»Samo oovej, kdo je,« reče mirno bolnica.

»E, v imenu božjem; Ana je, žena loogarja Marka.«

Bolnica pri tem imenu zatrepeče. Že samo to ime jo je navdajalo z nekim strahom, pa sama ni vedela, zakaj.

»Kdo, Ana?« reče z boleznim nasmehljajem, »misliš, da bi me rešila, če bi vedela?«

»Bi, mama, prav gotovo bi,« reče sorodnica prepričevalno.

Katarina je molčala nekaj časa. Premišljevala je in ni hotela verjeti, da bi ji Ana, ki z njo že ni govorila več kot eno leto, mogla, ali pa hotela pomagati. Zdel se ji je prevelik jez, ki je bil med njo in Ano, jez, ki bi ga moglo pač premestiti usmiljenje. Splošno vse okolnosti so zabranjevale njuno zbliznanje.

In tedaj se je pa še spomnila poslednjih besedi pokojnega moža. In gotovo se je zbala že same misli, da bi poklicala v svojo hišo Ano.

»Ne, draga, ne,« reče bolnica z neko negotovostjo, »Ana ne more v mojo hišo, in če bi tudi dovolila, ne bi prišla.«

»Prišla bi,« reče Barba z odločnim poudarkom, »kajti vprašala me je že po tebi; in ko bi ti vedela, kako ji je žal, da ti naše ženske niso mogle pomoči, bi drugače sodila o njej.«

»In slednjič; kaj si pa napravila ti Ani, in kaj ona tebi? Ali je ona kriva nesrečnemu slučaju, ki se je zgodil? Ne. Da bi bila ti na njenem mestu, ali bi se čutila kaj krivo? Prav gotovo ne. Le pusti, mama; pa naj pride in naj te pregleda in ti pomore. Le pusti že zaradi svojih otrok. Pozabi, kar je bilo. Bog je hotel tako.«

»Oh, Barba, ti ne veš vsega.«

»Vse vem,« reče Barba urno, »in prav zato, ker vem, ti rečem, pokliči Ano.«

»Bojim se...«

»Njega?...«

»Da, njega,« reče Katarina z neko

grozo in se zagleda prestrašeno v svojo sorodnico.

»Saj ni govoril nič z njo,« reče Barba.

»Oh, vse je preklel; mi ž njimi ne sme priti v nobeno dotiko.«

»Saj ni vedel, kaj govori.«

»Bil je pri zavesti.«

»Toda, da je ostal pri življenju, bi so danes drugače.«

»Bog ve.«

»To veš tudi ti; le priznaj odkrito!«

»O, ne; poznam njega. — Ne bi izpremenil svoje sodbe.«

»Draga mama, ne greši. — Živeti moram še za svoje otroke — poslušaj moj nasvet.«

»Da, za svoje otroke!« je zašepetala nemoglo bolnica in hudo zakašljala.

»Glej, mama,« nadaljuje sorodnica, »tudi Milan in stari Marko te od srca po-

srca ne bosta več ogreli, in zato je verovala, da Petrovo prokletstvo ne bo padlo na njeno dete. In slednjic je prišla do prepričanja, da tudi Anin prihod v njeno hišo ne bi zaročencev bolj zblížal.

Zaradi otrok! je mislila uboga žena, da, zaradi otrok sem dolžna, poskusiti vse, samo da ostanem pri življenju in otrokom za uteho.

»Barba,« reče bolnica v hudem kašlju, »pa naj pride Ana, zaradi otrok naj mi pomaga!«

»Prišla bo,« reče Barbka živo, »in če ti ona ne bo pomagala, ti ne bo nihče več.«

»Pa bo prišla?«

»Da, ona sama ti želi pomagati. Dobra je in plemenita ter te pomiluje.«

»Kaj bodo rekli pa po vasi?«

»Veseli bodo, ker bo s tem poravnano navidezno nasprotstvo in sovraštvo.«

Vojak popravlja brzojavno napeljavo.

milujeta in ti želita, da bi še dolgo živela zaradi svojih otrok.«

»Tudi Milan!« Nenavadno bolest je vzbudila ta beseda v duši nesrečne žene. Poznala je Milana že od mladih let. Fant je bil vedno dober, in tudi sedaj še ne ve o njem nihče ničesar slabega. Toda vseeno, groza jo obhaja, ko samo pomisli na to ime, ker s tem imenom je zvezano tudi ime njene hčerke, z obema strašna kletev rajnega moža.

Vedela je, kaj je nameraval Milan; njegovo pošteno namero, da bi vzel Milko v zakon, so vsi odobraval, a zdaj pa — ta nesrečna ovira, ki je po njeni sodbi razpršila vse srčne vezi mladih zaročencev, vso srečo, ki se jima je tako dobrohotno bližala.

Bila je trdno prepričana, da se njuni

Te besede so pomirile bolnico in zaprla je svoje utrujene oči.

Sorodnica Barba odide tiho iz sobe in pove v kuhinji Milki ves svoj razgovor z bolnico, in potem se napoti k Logarjevim, kjer se je dogovorila z Ano o vsem in obenem pojasnila razmere v družini pokojnega divjega lovca.

• • •

Drugega dne popoldne je obiskala bolnico s sorodnico Barbo tudi logarjeva žena Ana. Pozdrav med ženo divjega lovca in Ano je bil kratek, toda prisrčen. Vesele se je moglo opaziti na obrazu bolnice, ko je zapazila pri svoji postelji ženo, ki ni poznala v svojem srcu sovraštva, ki pa jo je ona po krivici mrzila. Ali je bila mržnja? Ne, to ni bila mržnja, temveč nek čut, ki je odbijal vse osebe logarjeve družine.

In sedaj stoji ta žena pred njo, stoji kot pomočnica v težki bolezni. Sedaj šele je spoznala Katarina, kako plemenito srce baje v prsih te žene.

»Ana, hvala ti, da si prišla,« reče s solzami v očeh bolnica. »Dobra si, kakor si bila vedno. Odpusti mi, storila sem ti krivico.«

»Ne očitaj si ničesar, Katarina. Samo dobri Bog naj ti da zdravje, drugo pa je vse dobro,« je odgovorila Ana sočutno, zroč pravcati okostnjak nekda zdravje in lepe svoje prijateljice.

»Pa upaš, da je zame še rešitev?« se bolešno nasmehlja bolnica.

»Če so se druge rešile, se boš tudi ti. Samo veruj in upa ne smeš izgubiti. Prinesla sem ti tukaj neko pijačo. Najmočnejša zelišča so notri, kar jih poznam. Pomagala je Lukčevi Hani, Gabrovčevi Marički in mnogim drugim, in Bog bo dal, da bo tudi tebi pomagala. Vsako jutro izpij škodelico, pa vsak večer eno. Že čez nekaj dni se boš počutila krenkejšo, in tudi kašelj te ne bo več tako hudo nadlegoval. Prišla bom kmalu zopet in ti še prinesla teh zdravil.«

»O, Bog ti plačaj, Ana!« se zahvali Katarina.

»Ne zahvaljuj se preje, dokler ne ozdraviš,« se smehlja Ana. »Ozdravela pa boš, če se boš držala mojih navodil. Zapuj pa tudi v božjo pomoč!«

»Bom, bom, vse bom storila, kar želiš od mene, samo da me rešiš, zaradi otrok,« reče Katarina med solzami.

»Vse bo še dobro, Katarina, samo ne obupaj,« jo potolaži Ana. »Glej, da boš kaj več spala, ker spenje te bo okrepilo.«

Čez nekaj časa sta zapustili Ana in Barba bolnico, ki jo je od prenapornega kašlja zopet oblit mrzel pot.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Sloven'c je rad vesel, kaj da ne bi pel!...

Italijansko bojišče, 3./II. 1916.

Mrak zagrinja postojanko Sv. Martina ob Soči. Nastopi krasna, divna noč. Tupatam se razleti sovražni šrapnel ali granata. Temne sence se pomikajo po postojanki. Prirejajo se čete za odhod v počitek. Treba je, da se malo razvedrimo, očistimo blata in da se nam malo odpočijejo ušesa od večnega italijanskega bombardiranja; kajti ta verolomnik nas vedno obisiplje z izstrelki vseh kalibrov. Uspeha ima pa zelo malo ali pa nič. Naši fantje in možje se mu zahvaljujejo, uganjajo burke ter se norčujejo iz njega, češ, hvala ti lepa, da tako pridno zadevaš skalovje; imamo vsaj na večer potrebno kamenje, da ga ni treba lomiti za poprave zidov, ki so se po naključju podrli. Ob pol 8. uri se začno pomikati upognjene postave z nahrbtniki za zidovjem porušenihi hiš. To so slovenski fantje in možje, ki se tiho zmuznejo v postojanko, čeravno Italijan vedno straši in plaši s svojim ognjem. Čete se hitro menjajo, želeč si obilo sreče. Moštvo veselo, da gre k počitku, se hitro uvrsti na skrivnem mestu in dojde že ob pol 12. uri po-

noči v barake, kjer dobi kavo in čaj. Dasi vsi izmučeni, slovenski vojaki ne poležejo takoj; oglasi se še harmonika in lepa narodna pesem zaori po baraki. Pozdravljamo Vas kakor tudi vse čitatelje »Domoljuba«: Vaši: Kajnih Jakob, doma od Sv. Antona v Slov. goricah; Felicijan J. iz Hrastnika; Jurjovič Franc; Koder J., četovodja; Vorina Matija, četovodja; Maks Zupančič; Marinič Franc; Taškar Franc, četovodja; Kokot Mihael, rač. podčastnik.

Na dopust v — večnost.

Veselje je zavladalo nekega poletnega popoldne v naših strelnih jarkih. Razneslo se je namreč veselo poročilo, da se dovoljuje štirinajstdnevni dopust vojakom, ki prosijo zanj. Nekoj se jih je takoj obrnilo na vojaško poveljstvo in prošnja jim je bila ugodena. Med njimi je bil tudi korporal Tine. Radost mu je širila srce, ko se je odpravljaj na odhod. Zopet bo videl svoje drage domače, ki ga tako nestrpnost pričakujejo. Koliko zanimivega jim ima povedati in kako napeto ga bodo poslušali. Pa kak spominek jim mora prinesiti iz tujine; tudi na to je mislilo njegovo zvesto srce. Očetu, staremu vojaku, je namenil kosček granate in izstreljeno rusko kroglo, materi ponese prstan, izdelan iz sovražnega šrapnela, sestri pa natrga cvetlic na bojni poljani, ki jih bo skrbno povila v šopek ter ga postavila pred beli kip Brezmadežne.

Vse je bilo urejeno; preden zajde večerna zarja, bo že lahko nastopil prijetno pot v domovino. Kratko se je poslovil od tovarišev ter lahkih korakov zapustil bojno črto. Za Karpati so izginjali solnčni žarki, prijazno se je ozrla na junaka bleđa luna, tajno kakor v sanjah mu govoreča o domu in o veselem svidenju z domačimi.

Med bojnimi črtami je bilo tisti večere precej nemirno. Sovražnik je postajal vsled silnih izgub vedno bolj nervozen. Marljivo je sopal svinčena zrna, ki so letela visoko nad našimi zakopi tja v dolino. Zato je bilo zadaj znatno nevarneje kakor spredaj v jarkih. Le odhajajoči korporal ni slutil ondi nikake nevarnosti. Ko bi bil vedel, da ga ravno tamkaj čaka angel smrti, da mu je ravno na istem mestu namenjen grob, bi bil gotovo pospešil svoj korak in ubežal usodnemu trenutku. Tako pa je za hip postal, kakor bi se hotel posloviti od krasne bukovinske ravnine. Pod njim je šumel mogočni Dnjester s svojimi divnimi bregovi; občudoval je čarovito, z malimi hribčki in prijaznimi seli posejano okolico, po kateri že hodi in blodi toliko časa, a še nikdar se mu ni zdela tako lepa, kakor nočoj.

Sovražne krogle, padajoče okrog njega na tla, so ga motile v sladkih mislih... Ravnokar mu je priletela ena preko glave ter se zarila v deblo bližnjega drevesa. Male trske so švigile daleč v stran, krogla je bila eksplozivne vrste. Priletela je druga, Tinetu se je zavrtelo v glavi; iz čela mu je pritekla rdeča kri. Onezavesten je padel na zeleno travo, samo par izdihov še in njegova duša je odplavala na večnotrajni dopust, v boljšo domovino.

Milo se je smehljala drugo jutro vzhajajoča zarja na svežo gomilo in krilatí pevčki, skakljajoči okrog po drevju, so prepevali mrtvemu junaku nagrobnico...

Limbarski.

Opis bojnega življenja.

Jakob Klemenčič, nam je poslal te-le črtice o svojem vojaškem življenju:

Nahajam se na bojnih poljanah, odkar se je začela vojska z Italijanom. Doživel sem v tem času veliko hudega. Najprej so nas uvrstili na gori Sv. Marija. Po kratkem boju so nas premestili na Doberdobsko planoto. Bojeval sem se na hribu Sv. Martina in Sv. Mihaela ob Soči. Tu so bili grozni boji. Sovražne granate so neprenehoma tulile in šrapneli padali, da je po kamenju zvonilo, kakor bi bil velik nasip železja. Kamorkoli sem stopil z nogo, sem zadel na tleh ob železo. Strojne puške so drobile svojo pesem, kakor klepetec na drevesu, ki straši vrane. Vsako uro sem mislil: ta bo moja zadnja ura. Marsikateri prijatelj je našel tu hladen grob. Vdan v božjo voljo in zaupajoč v božjo pomoč sem bil vendar toliko srečen, da me ni zadela nobena krogla. — Vrh tega smo pa še trpeli hudo žejo in vročino. Sovražne sile so večkrat skušale predreti naše črte, a bilo je zastoj, čeravno je bilo Laha petkrat toliko kot nas. Najhujše boje smo pretrpeli v mesecu juniju in juliju. Tri mesece smo vztrajali, pa nismo bili nobenkrat premagani, kajti mi smo Slovenci trdi kot skala; nobena sovražna moč nas ne premakne; kamor pridemo, vse beži pred nami.

Naši obrazi so vedno veseli; po naših žilah teče junaška kri, zato se ni bati, da bi polentar gospodaril po naši rodni zemlji.

Ko smo opravili najtežje delo, so nas poslali na odmor daleč proti velikim milvi, kjer smo še zdaj. Tukaj se plazimo po velikih pečinah po vseh štirih, ali kakor je že mogoče. Starim vojakom taka pota niso kaj všeč; nam pa, ki smo še mladi, ne škoduje veliko. Fonoči stražimo, da ne pride Italijan, podnevi pa opravljamo vsakovrstna dela in prenašamo potrebščine po skritih kotlinah, da nas sovražnik ne opazi.

Zdaj pa pošiljam najlepše pozdrave »Domoljubu« in njegovim zvestim naročnikom, kakor tudi staršem, sorodnikom, dekletom in fantom semiške župnije. Pozdravljam s svojimi tovariši vse hrabre junake ki se bore na italijanski fronti. — Zdaj pa zakličemo vsi skupaj trikrat: Živela Avstrija! Srečno zmagol!

Na dan odhoda na bojišče.

(3. febr. 1916.)

(Spisal Jernej Aleš iz Podreč.)

Z Bogom oče, mati zdravi!
Prišel je ločitve čas;
cesar kliče v boj krvavi,
domovina kliče nas.

* * *

Dragi oče! Ljubljena mati! Napočil je dan odhoda. Grem na vojsko. Zvest pri-segi, pokoren višjemu povelju — odhajam v boj za vero, za cesarja in za moj mili dom slovenski. Odhajam s polnim zaupanjem na zmago in s trdnim pričakovanjem, da se vrnem.

Boben poje in zastava
v boj krvavi že vihra.
Smrt me čaka ali slava; —
srce mi ne trepeta.

Ne, nič se ne strašim; čutim se močnega dovolj, da vršim svojo dolžnost. S hladnokrvnostjo slovenskega junaka čakam trenutka, ko bo treba zgrabití za morilno orožje.

Z Bogom znane mi vasice,
dragi moj domači kraj!
Z Bogom ljubljene sestrice;
bratec, roko mi podaj!

Dragi brat! Ljubljene sestre! Tudi od Vas se moram posloviti — morda za vselej. Težko mi je, da Vam osebno ne morem podati še enkrat desnice; živo čutim v tem trenutku, kako bridka je ločitev; toda upanje na srečno svidenje me tolaži.

Odhajam, kamor so odšli že tisoči in tisoči; a — koliko jih je, ki se ne bodo vrnili nikdar! Koliko je že grobov ob bojiščih — in koliko je grobišč, ki čakajo naš!

Dolžnost mi veleva, da se Vam v tem svečanem trenutku zahvalim za vse, kar ste mi v življenju dobrega izkazali. Nikdar Vam tega povrniti ne bom mogel. Naj Vam izrazijo te besede čut hvaležnosti, ki ga gojim v svojem srcu. Spominjati se Vas hočem povsod do zadnjega izdihljaja. Sicer me navdaja zaupanje, da se bomo še videli; a ta up mi lahko uniči ena sama sovražna svinčenka.

Če to pa bi se mi zgodilo,
tedaj končana pot bo moja,
in konec bo težav in boja;
tedaj potihne za vsikdar
srca mi in sveta vihar.

Končam. — Ko boste to pismo dobili, me bo že peljal železni konj med bojni hrum in šum. Kmalu se bomo spoprijeli s sovražnikom, kmalu se morja tudi odloči usoda moja. Če padem na polju časti in slave, ne obupajte, saj se bomo videli na zvezdami. Vaš hvaležni sin Jernej.

Veseli trenutek za ujetnika.

Lojze Kastrun piše z Ruskega svoji sestri:

Draga moja sestra! Najprej Te lepó pozdravim in tako tudi starše. Naznanim Ti, da sem prejel tvojo kartico. Ne veš, kakšno veselje me je obšlo, ko sem dobil po dolgih sedmih mesecih sporočilo od doma, da ste še vsi zdravi in živi! Verjem mi, ljuba sestra, da sem se jokal od veselja, ko sem videl, da so to vrstice, ki jih je pisala Tvoja roka. Rekel sem in zdihnil proti Bogu: Sam ljubi Bog, Ti mi ohrani domače še nadalje! To me veseli, da ste le zdravi in da Vas bi še našel, ko bo dal ljubi Bog toli zaželjeni mir. Meni ni hudega; sem zdrav in ravno na tem mestu, kot sem bil od začetka, kar sem v ujetništvu. Spominjam se pa vedno še na naš 27. pešpolk. Še bi bil rad v sredi naših vojakov, da bi pobijal Laha. Tudi tukaj sem se dolgo branil, saj veš, da sem bil dvakrat ranjen, pa sem še imel korajžo, Ali zdaj je tako odločeno, da moram biti ujet

Vas doma pa prosim, ne žalujte preveč! Res imate že dva brata v boju razen mene, a prepričani bodite, da tako veli volja božja; saj gre za vero, dom, cesarjal želim vsem skupaj, da bi ostali zdravi.

Vojakov pozdrav domovini.

Pozdravljam te, domovja raj!
Naj proslavim krasoto tvojo!
Spomin kaj rad hiti nazaj
tja v domovino mojo.

Ko zopet pomlad prihiti
na zlato polje tvoje,
naj zalo s cvetjem te krasi,
oj ti, domovje moj!

izza pianin mi zarja mila
prav kot doma se priigra,
a pred menoj je zemlja tuja,
mi svet neznan je, brez srca.

In ko večerni mrak prihaja,
se hladna, mrkla noč stori;
kako vojak naj mirno spi?
Kje naj si posteljo dobi?

A postelja je že odbrana,
tam sred skalovja, vrh gorá;
odeja tudi mi je tkana
iz svetlih zvezdic vrh neba.

Pozdravljam te, domovja raj!
Naj tebi le moj trud velja,
in Gospodarju vojnih trum,
ki tam kraljuje vrh neba.

France Ravnikar, desetnik.

Gospodarske vesti.

GOSPODARSKI IN TRŽNI PREGLED.

Ko se je vojska vnela, so Nemci na Nizozemskem nakupili za 100 milijonov dolarjev ameriških vrednostnih papirjev, ker so dobro vedeli, da bo nemški denar v nevtralnih deželah pozneje izgubil svojo prvotno vrednost. Upali so, da bodo s temi 500 milijoni kron poravnali ameriške račune med vojsko. Ko so Angleži zaprli uvoz, so plačevali s tem denarjem uvoz iz nevtralnih držav, ker je imel ameriški dolar še vedno svojo veljavo, marka je pa padla, ko so Nemci uvažali živila, zelo malo pa izvažali. Ko bi v zlatu vse plačevali, bi šlo čisto lahko. Toda zlata ne pustijo nobena država, ki je v vojski, čez mejo. Ko je vrednost marke vedno bolj padala, je vzela vlada kupčijo z vrednostnimi papirji sama v roke in tako se je vrednost marke precej dvignila, z njo vred pa tudi naše krone. Okoli novega leta je bilo treba dati za 100 frankov iz Švice 168 K, zdaj že precej manj. Valuta se boljša, to se pravi, da naš denar zopet dobiva večjo veljavo.

Švicarji bi radi od nas več tisoč vagonov sladkorja. Toda naši zahtevajo, da morajo Švicarji dati v zameno druga živila. Lani so nam dali veliko sira. Tudi letos bomo dobili od tam precej pravega emendolca. Toda Švicarji rabijo veliko več našega sladkorja kakor mi njihovega sira. Zdaj skušajo Švicarji kupiti sladkor v Ameriki in za vsa živila vpeljati državni monopol. Ravno v Švici je zdaj prav težko življenje. Vse gospodarstvo so postavili na samo živinorejo. Žito se zelo težko dobi, tudi drugih živil primanjkuje. Hoteli za

tuje so prazni, ker ni letoviščarjev. Še vedno je najboljšo ono gospodarstvo, kjer se živila večinoma doma pridelujejo.

Pred kratkim je prišel od vojakov mogočen trgovec na deželi. Žena mu pove, da je kupovala za otroke in vso družino na dan tri litre mleka, ki ga je plačala po 20 vinarjev en liter. Mož se je silno razhudil. »Kaj mleko po 20 vin.? Tako zapravljaj! Če si ti bolehná, si vina kupi, za družino in otroke naj se pa pripravlja čaj s sladkorjem in rumom.« Gospodar je mleko takoj odpovedal. Bog ve, če bo kdaj spoznal, koliko vina bi bilo treba za bolno ženo po porodu in koliko čaja za male otroke, hlapce in dekle, da bo dosegel isto hranilno vrednost, kakor je v treh litrih mleka! Kako daleč smo žel! Mleko je v primeri s sedanjo ceno vina, čaja in ruma vredno en liter. Po mestih ne vzdihujejo prav nič za cajem in vinom, ampak za mlekom, ki ga vedno bolj primanjkuje. — Čas je pa tudi, da bi iz zadnje naše hiše oni nesrečni čaj popolnoma izginil. Kakor zastruplja špirit moške, tako končuje čaj z rumom naše ženske, zlasti mladino.

Špirit se bo v kratkem zelo podražil. To podraženje so povzročili galski žganjarji. Znano je, da so že pred vojsko v Galiciji največ špirta popili. Leta 1914 je zaradi delne izgube Galicije imela država samo pri žganju do 50 milijonov kron manj dohodkov. Od tega prispevka bi naša dežela gotovo dobila čez 1 milijon kron. Ko so se zdaj Galičani vrnili domov, se je žganjepitje v Galiciji zopet pričelo. Lani so gori prav malo krompirja pridelali, žita pa tako ni bilo čez potrebo. Osnovala se je centrala za špirit, ki oskrbuje prodajo za celo cesarstvo. Cena za en liter je bila 3 K 50 vin. Modri možje so hitro spoznali lepo priložnost in so za celo cesarstvo davek zvišali za 40 h, da se bo špirit povsod enako prodajal. Kdor je pameten, bo zdaj žganje pustil. Čemu bi denar proč metali in še sebe tako oškodovali!

Pri nas marsikoga skrbi, kako bo z živino. Ali bodo mogli kmetje toliko prirediti, kolikor se porabi. Dosedaj se je naše kmetijstvo prav dobro obneslo. Povsod drugod je še slabše. V Avstriji in Ogrski smo imeli po zadnjem štetju do 15 milijonov goved. Lahki imajo 5 milijonov, Francozi 14,5, Angleška za Irsko 11,5 milijonov glav. Na Laškem mora goved zmanjkati, če bo vojska še dolgo trpela. Čudno je tudi na Ruskem. Pred vojsko so imeli tam do 40 milijonov goved. Najlepše živali so bile v krajih, ki so jih zasedle naše in nemške čete. Cenijo, da so Rusi le v teh krajih izgubili 4 milijone glav. Azija je pa predač, vožnja predraga. Tako je zdaj na Ruskem hujše pomanjkanje goveje živine kakor pri nas. Saj ruski mužik doma skoro nikdar mesa ne uživa, pri vojakih ga dobi vsak dan.

Velike množine kovin, rud in drugih sirovin so dobili Nemci iz Belgije. Od 1. oktobra do 26. novembra 1915 so po eni sami železnici izpeljali 7400 vagonov premoga, 610 vagonov fosfata (zato ga imajo Nemci še, mi ga pa nimamo), 10 vagonov svinca, 135 vagonov rude in 120 vagonov gvana.

Izvedelo se je tudi, da prihaja v bližini Švedske veliko ladij z bombažem, kavo in drugim blagom v Nemčijo. Najbrž se imamo tej okolnosti zahvaliti, da nam kave ne bo zmanjkalo. Zdi se pa tudi, da Angleži nalašč eno ali še obe očesi zatisnejo, da si ne nakopljejo še več sovražnikov. Brazilija je uničena, če ne bo mogla kave prodajati.

Francozi britko čutijo, da so jim najboljše premogovnike Nemci zasedli. Sedaj rabijo angleški premog, ki je v Parizu desetkrat dražji, kakor je bil pred vojsko. Angleži so kramarji, ki hočejo tudi sedanjo vojsko najprej za svojo korist izrabiti. V Parizu velja 100 kg angleškega premoga 10 frankov.

V Ameriki je še vse, kar mi bolj težko dobimo, precej poceni: 100 kg kave velja tam 99 K 28 vin., petroleja 14 K 90 vin., 100 kg zabele 112 K 83 vin., turščice 15 K 3 vin., pšenične moke 36 K 63 vin., sladkorja 58 K 88 vin., železa 11 K 05 vin. Na Angleškem in Francoskem imajo seveda zelo visoke cene, ker je vožnja tako draga. Tam so veliko na slabšem kakor pri nas, ker gre ves denar iz dežele.

Nemška vlada ni doslej dovolila izvoza pesnega semena, kar se bo pa gotovo v kratkem zgodilo. Pri nas se tega semena prav malo prideluje, večino smo dobili iz Nemčije. Pesa je glavni steber za rebo plemenih prešičev. Najbrž tudi v Nemčiji nimajo preveč tega blaga. Kadar pride pri nas v promet, ga prav naglo naroči, da ne pridej pozneje v zadrego.

Ogrska vlada je določila ceno lanenega semena na 111 K za 100 kg.

Prav važen je sklep odbora žitnoprometnega zavoda z dne 15. februarja: »Da se zagotovi obdelovanje polja leta 1916 in pridelek pomnoži, se pozivlja vlada, da preskrbi kmetom za pomladno setev potrebno seme in delavne moči, umetna gnojila in stroje.« Na Češkem so že zahtevali, da naj se do vojakom dopust, da bodo opravili doma poljska dela. Na Ogrskem je na razpolago veliko vojnih ujetnikov, ki se z njimi splošno prav pohvalijo. V nekaterih krajih bomo tudi pri nas rabili ujetnike za poljska dela. V prošnjah za dopust vojakov bi bilo treba navesti, da v naših hribovitih lazih in razdrapanih njivah ni onega ravnege sveta, kakor ga imajo po mnogih drugih deželah. Delati more le, kdor je vaje našega sveta. V prošnjah naj se navede tudi množina polja po zemljiški poli.

Cena goveje živine vedno raste. Pri nas se to zelo pozna pri kravah in vprežnih volih. Vprežnih volov nihče ne proda za najvišjo ceno. Za 2000 K se zdaj ne dobi par, ki bi bil dober za vožnjo. Dne 21. februarja je bilo na Dunaju 2672 glav goveje živine na prodaj, med njimi 559 volov, 530 bikov in 1581 krav. Prodajali so voli: Ia. 324—348, IIa. 292—320, IIIa. 245—286, b. ke 240—280, krave 244—300.

Prešičev se je januarja in začetkom februarja zelo veliko pripeljalo s Hrvaškega na Dunaj. Zdaj so s Hrvaškega menda večinoma pobrali, kar je bilo za pobrati. Prešiči so postali dražji kakor pri nas. V naši deželi je tudi povečini vse lepše pobrano. V zadnjem času so se skoro vsakega prešiča držali trije mešetarji. Vojaška oblast namerava prepovedati vsak izvoz iz dežele, tudi na Primorsko. Doslej se je izvoz

v Trst lahko dosegel. Pri kupčiji je postala zelo važna površina, ki se mora dati, ker drugače ni blaga. — Na Dunaju se je cena zelo dvignila. 22. februarja je bilo tam 1853 prešičev za meso in 3993 debelih. Prodajali so mesnate: Ia. 430—470, IIa. 390—424, IIIa. 320—380; debele: Ia. 470—500, IIa. 440—468, IIIa. 356—435.

V pojasnilo. V 5. št. »Domoljuba« t. l. je naš sotrudnik, veččak v gospodarskih in tržnih zadevah, obrazložil svojo sodbo o takozvani »krvni moki«. Pristavil je »da pove svojo izkušnjo brez ozira na to, da se morda tuintam s krvno moko, ki je bila dobra, tudi pohvalijo«. Pripomnil je tudi, da »tega krmila ne moremo našim gospodarjem priporočati, dokler nimamo natančne preiskave o vrednosti krvne moke«.

Uprava »Gospodarske zveze« v Ljubljani, ki dobiva krvno moko iz »St. Marxer Blutfutter« tovarne na Dunaju, je dala označeno krmilo preizkusiti deželnemu kmetijskemu kemičnemu preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani, ki je izdalo dne 21. februarja pod številko analize 683. naslednjo svedočbo:

Vsebina krvne moke.

Vlage	8.69%
pepela	10.41%
surove tolšče	3.05%
surovega proteina	20.78%
surove vlaknine	16.65%
dušika prostih izvlačnih snovi	40.42%

Ljubljansko preizkuševališče izjavlja nadalje:

Mikroskopna preizkušnja je dognala v tej klaji poleg krvnih, ržene elemente (snovi). Iz tega sledi, da gre v pričujočem slučaju za krvno močno krmilo (krvno klajo), ki je bogato na hranilnih snoveh. Krmilna vrednost te klaje je razmeroma ista, kakor posušenega rženega kaliza, suhih pivovarskih tropin in krvne moke.

Ta izjava priča, da je »Narodni gospodar« priporočal prešičerejem klajo, bogato krmilnih snovi, ki utegne v tem času pomanjkanja krmil našim gospodarjem dobro služiti.

Če bo vse blago tako, potem je le žele, da bi segli naši gospodarji pridno po njem. Poskusite! Cene v inseratu.

Novo določbe za vojnojetniške delavce. Vojno ministrstvo je izdalo za odjajo vojnih ujetniških delavcev nove določbe, ki stopijo v veljavo dne 1. marca 1916. Namen novih določb je, delavsko moč vojnih ujetnikov za gospodarstvo, posebno za pomladansko setev, popolnoma uporabiti. Določbe veljajo za vse oddelke vojnojetniških delavcev, vseeno, ali so oddani za državna ali druga javna ali privatna dela. Prošnje za vojne ujetnike je vložiti pri politični okrajni oblasti in obenem položiti za vsakega vojnega ujetnika 30 K kavcije. Ta kavcija zapade med drugim, če se z vojnimi ujetniki slabo ravna, ali se jim daje slabo prenočišče, slaba hrana, če se ne izpolnjujejo zdravstveni predpisi ali vsled sokrivde pri begu. Vojnojetniški delavski oddelki se razlikujejo v

nestalne in stalne. K nestalnim na splošno spadajo vsi oddelki vojnojetniških delavcev, ki so zaposleni pri poljedelstvu in gozdarstvu. Vojni ujetniki pri obrtih, v industriji in rudarstvu tvorijo stalne oddelke vojnojetniških delavcev. Manj kakor deset vojnih ujetnikov se sme oddati le v prav izrednih slučajih, če krajevne razmere to brezpogojno zahtevajo in se vsled tega ni bati neprijetnosti. Samolastno predstavljane vojnih ujetnikov po delodajalcih je najstrožje prepovedano. Pri uporabljanju vojnih ujetnikov se je ozirati na posebne zmožnosti in socialno izobrazbo vojnega ujetnika. Surovosti, krivičnosti in zasramovanja vojnih ujetnikov se ne smejo trpeti. Za skrbno nadziranje morajo kakor dosedaj skrbeti delodajalci po stražnikih, ki se morajo pri politični okrajni oblasti zapriseči. Delodajalec je odgovoren za prevzete vojne ujetnike in dolžan, dajati vojnim ujetnikom na dan najmanj 15 vin. delavske doklade. V izpodbudo vojnim ujetnikom pa se priporočajo višje doklade. Izplačevanje v gotovini več kakor 50 vinarjev na dan na vojne ujetnike je prepovedano.

Romunsko žito. Doslej se je naložilo in izvozilo že 2805 vagonov žita, namenjenega za osrednji državi. Avstrija in Nemčija sta poslali 4763 vagonov na Romunsko. Te dni je Romunija dovolila poslati še večje število vozov, ki se morajo tekom treh dni naložiti in odpeljati. — Nova pogodba za večjo množino žita je v trgovskem delu že podpisana; finančni del pride kmalu na vrsto.

»Gospodarska zveza« v Ljubljani je dobila modro galico, razna gnojila in krmila za živino. Naročnike opozarjamo na tozadevni inserat.

Zopetno zvišanje cen za papir. Zveza avstrijskih tovarnarjev za izdelovanje papirja je sklenila, da vnovič zviša cene za papir, čeprav je šele pred nedavnim zvišala cene za časnikarski papir za celih 20 odstotkov. Med zvezo tovarnarjev in ministrstvom se vrše tačas glede zopetnega zvišanja cen pogajanja. Zopetno zvišanje cen za časnikarski papir bo tudi naše časopise hudo zadelo zlasti v tem času, ko so tudi cene za druge tiskarske potrebščine zelo poskočile.

Podpore družinam vpoklicancev.

Ministrstvo je dne 11. februarja 1916 izdalo nova navodila o tem, kako naj ravnajo komisije, ko prisojajo vzdrževalne podpore družinam vpoklicanih vojakov. Vsled teh določb se bodo nekaterim prosilcem podpore znatno zvišale.

1. Doslej se po § 5. zakona z dne 26. decembra 1912 podpore večkrat krajšale. Marsikdo je dobil namesto 5 K 20 h na dan le po 3 K. Odmeriti se ima vsa podpora, kakor jo prisojajo postava po številu podpore potrebnih članov v družini; skrajšati se sme le v slučaju, če skupni znesek svojcem pristojnih vsot presega povprečni dnevni zaslužek vpoklicanca. Pri določitvi tega dnevnega zaslužka se bo pri novih prošnjah oziralo tudi na to, koliko bi sedaj

zaslužili, ko so vsled draginje plače in služki večji. (Pri kmetih, obrtnikih in drugih, ki ne hodijo v dnino in nimajo dnevne plače, se ceni delo, ki je opravljajo doma, to je ceni se, koliko bi bilo vredno isto delo, ako bi je opravljali drugod proti plači ali drugačni odškodnini. Prosilec za podporo in domači župan naj v prošnji določita vrednost dela vpoklicanega.) Če je vpoklicanec dobil med tem otroka, ali če je kak otrok dopolnil osmo leto starosti, naj se takrat, ko se vložijo prošnja za zvišanje podpore, priloži od župnika izdani uradni izpisek o rojstvu otroka, ter naj se v prošnji pove, koliko bi zdaj znašal povprečni dnevni zaslužek vpoklicanca, da se podpora vnovič odmeri.

2. Doslej se je tuintam oziralo na to, če ima žena ali kak drug član družine kak postranski zaslužek, in se je ta zaslužek pri delitvi podpore včasih odtegnil. Odslej se bo pa navadno podpora dajala cela, četudi si kdo postrani kaj prisluži, ako služki niso stalni, ampak če kdo le mimogrede na pr. pri obdelovanju polja, ob času setve ali žetve itd. kaj zasluži, in če se to ne more smatrati kot nadomestek za zaslužek vpoklicanca. Ta postranski zaslužek pri ženi, ki je sama, ne sme presežati zneska dnevne državne podpore, ki je na Kranjskem 70 v, in če plačuje najemnino, po 1 K 5 h na dan. Ako ima žena enega ali dva otroka, ta postranski zaslužek ne sme presežati poldruge državne podpore, in ako ima vsaj tri otroke pod osmimi leti, ne sme presežati dvojne državne podpore.

3. Kdor plačuje stanarino, dobi višjo podporo. Treba je pa dokazati, da mora bivati v najetem stanovanju in da je bilo doslej plačevanje stanarinne bistveno odvisno od dohodkov iz zaslužka vpoklicanca. V tem slučaju se za otroke oziroma svojce lahko dovoli najemniški prispevek, če žena dobiva državno podporo ali ne.

4. Nezakonski otroci, ako jih je žena s seboj privedla, ko se je omožila, in jih je doslej vpoklicanec pomagal vzdrževati in ako nikoogar ni, ki bi se ga moglo postavno k temu prisiliti, da bi jih vzdrževal, so tudi lahko deležni podpore. Doslej so bili nezakonski otroci poročenih brez podpore, dočim so jo nezakonski otroci samskih mater mogli dobiti.

5. Po novi določbi smejo podporo dobiti tudi rejenci, ki so bili že pred splošno mobilizacijo vzprejeti v rejo, kakor tudi redniki; obojni pa le v slučaju, če jih je vpoklicanec resnično vzdrževal in kdo drugi zanje ne plačuje. Zgoraj omenjeni nezakonski otroci ter rejenci in redniki morejo dobivati podporo šele od dneva, ko je bila ta odredba razglašena (11. feb. 1916).

6. Da dobivajo podporo posinovljeni in posinovniki ter žena, ki se je omožila, ko je bil mož že v vojaški službi, se je določilo že z razglasom z dne 24. decembra 1915. Posinovljenje se je pa moralo zgoditi že pred splošno mobilizacijo.

7. Dobivajo pa podporo tudi otroci, ki so bili rojeni po odhodu moža v vojno službo, seveda šele od dneva svojega rojstva.

Komisije so dolžne, ker se razmere menjajo, stvarno utemeljene nove prošnje sprejemati, jih vnovič po storjenih poizvedbah, če so potrebne, natančno preizkusiti

in nakaz podpore v svojem delokrogu izpremeniti.

Sklep komisije je sicer končoveljaven, stranke se pa smejo zoper tak sklep pritožiti pri administrativnih sodiščih in tudi pri upravnem sodišču.

Na koncu se v razglasu komisijam priporoča, da naj se sicer varujejo interesi državnega zaklada, da naj se pa vendar vpoštevajo vse razmere prosilcev in naj se na g l o in č l o v e k o l j u b n o ravna pri rešitvi prošelj.

Določbe te nove odredbe veljajo tudi za nazaj, tedaj imajo do časa, ko je bil kdo vpoklican, vzvratno moč.

Z ozirom na rastočo draginjso se bodo to odredbo podpore znatno zvišale.

Za naše gospodinje.

Vrednost posušenega črnega kruha. Tak kruh v kosih ali zriban pride vselej prav. Kuhan na mleku je otroku tečna in zdrava hrana. Pa tudi na vodi kuhan, če ni mleka, ne škoduje malim otrokom, pač jih pa krepi. Namesto zabele primešaj žlico sadne mezge. Kruhovka je okusna in tečna jed starim in mladim. Iz zribanega kruha narediš lahko cmoke, cvrtje, pečnjake. Prav dobra je tale črna torta: Par žlic kruha napoji z mlekom, osladi, primešaj dva doterola (jajčji nadomestek) in dve žlici sadne mezge. Kdor nima mezge, skuha lahko jabolka ali češplje in jih prepoji s sladkorjem. Malo ruma se poda in malo sladke skorje. Speci v namazani kozi. To je jako redilno, zdravo in poceni.

Testenin iz tovarn ne zna vsakdo kuhati. Testenine je treba opariti, kuhati na kropu. Ko so kuhane, zlij v lonec zajemalno mrzle vode, stresi testenine vun in polij malo z mrzlo vodo, počem jih deni na mast in v njej zarmenjen riban kruh. Testenine za juho se kuhajo na vodi in šele, ko so skoraj kuhane, se odlije voda in nalije juha.

Močna juha za slabotne in okrevaljoče. (Ameriški recept.) Skuhaj juho iz telečjega, govejega in kurjega mesa ter opeci vanjo tudi malo telečjih kosti; malo gozdne perutnine da juhi posebno dober okus. To juho odstavi, kadar je kuhana, in pusti v nji, kar je mesa ali kosti. — Razsekaj četrt kilograma dobre govedine, desetinko kilograma korenčja (navadne priklade k juhi), dva kuhana beljaka in zmešaj z osminko litra mrzle vode; nato prideni še vejico timiza in zalij z litrom juhe, od katere si posnela mast, pristavi na rob ognjišča, da bo prav počasi zavrelo. Premešaj parkrat, da se ne pripali. Ko se je kuhala zmes poldrugo uro, jo precedi, posoli po potrebi in daj po 5 do 6 žlic naenkrat, in to vsako uro.

Navadna močna juha. Strgaj z lepega koščka govedine meso, nastrži ga za pol skodelice, zalij z vrelo mesno juho in daj bolniku. Kadar kuhaš juho, posebno kokoško ali telečjo, presekaš vse kosti, da bo izsrkala voda redline snovi iz kosti. V kosteh je več moči kakor v mesu.

Ogrski guljaš iz polenovke. Kilo polenovke operi in skuhaj, otrebi kosti in praži

na čebuli in masti. Potrosi s papriko. Posebej praži na masti pol kile kislega zelja in kuhaj v kocke zrezan krompir. Ko je kuhano eno in drugo, zmešaj in popopraj, če je potreba.

Polenovka s čebulino omako. Polenovko kuhaj v okisani vodi, ocedi in otrebi. Na žlici masti zarumeni žlico moke, sladkorja in kruhovih drobtin. Ko je rmenno, deni v rmenje dve sesekljeni čebulji, operi, zalij z okisano vodo. Ko se je vse razpustilo, deni kose ribe v omako, da se meso z njo prepoji.

Polenovka z rižem. Skuhaj kilo polenovke na šlanem kropu, otrebi kosti in kožo. Skuhaj en četrt kile ali več riževega zdroba, odlij vodo, opeci čebuljo na masti in polij riž. Ko je stal deset minut, namaži modlo, deni polovico riža vanjo, polij ga s

par žlic špirita ali petroleja in par žlic natrona. Deske umivaj vedno navzdolž in obriši z volneno cunjso.

Tedenska pratika.

Petek, 3. marca: Sv. Kunigunda, cesarica. († 1040.) Sv. Andrej, mučenec. **Sobota, 4. marca:** Sv. Kazimir, kraljevi princ. († 1484.) Sv. Lucij, papež. **Nedelja, 5. marca: (3. predpostna).** Bere se evangelij o Jezusovem potovanju v Jeruzalem. Med potjo se približa mestu Jeriho. Poleg potoja je sedel slep človek, ki je prosil vbogajme. Ko je zvedel, da se Jezus bliža, začne klicati: »Jezus, sin Davidov, usmili se

Iz bojev na Flandrskem. (Hipni posnetek.)

paradiževu mezgo. Nato deni razkosano ribo v riž, zgrni nanjo drugo polovico riža, polij s paradižem, potrosi s sirom in s kosčkami masla in peci 15 minut v pečici.

Za politirano pohišstvo in položeno platno je mleko izvrstno loščilo. Mleko mora biti prav presno; ako bi cikalo na kislno, bi politura potemnela. Mleko kapaj sproti na mehko sukneno krpo in drgni les. Bolje je mleko, kakor vsa draga voščena loščila, ker posrka nesnago.

Madeže po oljnatih barvah zmooči s terpentinom in izdrgni, ali pa namoči madež v gorki vodi in izperi. Če je madež že posušen, napravi lug iz sode in mila in ga namoči v vrelem lugu (če namreč barva obleke to prenese).

Barvana tla bodo lepa. V vodo za umivanje deni malo kropu, da bo mlačna,

mele Zveličar ga vpraša, kaj želi. Odgovori mu: »Gospod, da vidim.« Nato mu reče Jezus: »Spreglej! Tvoja vera ti je pomagala!« — Sv. Hadrijan in Evbul, muč. († 309.) — Sv. Agapeta s tov., muč. — Sv. Janez Jožef od križa. († 1734.)

Ponedeljek, 6. marca: Sv. Fridolin, opat. († 540.) — Sv. Katarina B. — Sv. Viktorin. — Sv. Koleta, dev. († 1447.)

Torek, 7. marca: (Pust.) — Sv. Tomaž Akvinski, cerkv. učenik. († 1274.)

Sreda — pepelnična, 8. marca: Sv. Janez od Boga. († 1550.)

Četrtek, 9. marca: Sv. Frančiška Rimljanska. († 1440.) — Sv. Pacijan, škof.

Solnce vzhaja ob 6. u. 36 m. — Zahaja ob 5. u. 52 m.
Luna: Mlaj, 4. marca, 2 minuti pred peto uro zjutraj.

Gospodarsko pravilo: Marčeva zgodnja setev — slaba dostikrat žetev.

Sv. Kazimir.
(† 1484.)

Ni izlepa najti bolj nedolžnega, lju-beznivega, pa skromnega mladeniča, kot je bil mladi kraljevski princ Kazimir.

Njegov oče je bil Kazimir III., kralj poljski. Mladostna leta (rojen l. 1458.) je preživel v varstvu in skrbni odgoji pobožne matere Elizabete Avstrijske; pozneje so ga zaupali vodstvu in vzgojevanju učnega Janeza Dluglos. Lepi nauki, krepki zgledi in vzori so utrdili mladeniča v čednosti nedolžnosti ter pripomogli, da je dosegel veliko stopnjo popolnosti. Sijaj in udobno življenje na dvoru ga kar nič ni motilo. Ni našel večjega veselja, kakor če je mogel moliti pred tabernakljem. »To mi je ljubše« — je rekel svojemu dvornemu učitelju, »kakor lov, igre, ples ali druge zabave.« Ni se mu zdelo nič nečastnega, če je sam stregel revežem. Pri taki priliki je poučil svoje dvorjane: »Kraljeva čast nikakor ne doseže Jezusa, in vendar je prišel Sin božji na zemljo k nam revnim zemljanom, da ozdravi naše slabosti; postal je sam reven, da moremo biti mi bogati. Bog me varuj, da bi iskal drugo čast, kakor posnemati Jezusa!«

Predvsem se je pa trudil, da je častil Najsvetejše, premišljeval trpljenje Kristusovo, da je napredoval v čiščenju Marijinem. Materi božji na čast je sestavil znani latinski slavospev, ki se začneja: *Omni die dic Mariae mea laudes anima!* (»Duša vsaki dan enaki — Sloves na Marijo poj . . .« Cec. II. del, str. 268. Pesem sv. Kazimira.)

Kazimir je ohranil deviško čistost v varstvu preblažene device Marije do smrti. Sredi bogatega in sijaja polnega dvornega življenja se je kraljevi princ postil, nosil je raševnato obleko, spal na golih tleh, molil po cele noči. — Ko so mu v boleznih zdravniki svetovali, naj bi stopil v zakon, je izjavil: »Rajši umrjem, kakor da ne bi ostal čist; in če bi mi ne bilo treba izgubiti samo enega, marveč tisoč življenj, tedaj bi raje vse žrtvoval in izgubil, nego deviško nedolžnost.« Tudi domači, starši, bratje, sestre in sorodniki so mu prigovarjali, ga rotili in prosili, naj sprejme zakrament sv. zakona vsaj z ozirom na čast rodbine, v veselje in blagor ljudstva ter naj se vda nasvetu zdravnikov. Toda Kazimir odgovori: »Z veseljem umrjem, samo da ohranim deviško čistost, ki sem jo Bogu zaobljubil.«

Jezus, prijatelj deviških duš, mu je naprej razodel dan smrti; Kazimir se je na ta trenutek pripravljaj, kakor na ženitnino. Ob poljubu sv. razpela je izdihnil. — Bog je tega deviškega mladeniča mnogotero poveljal. Ko so šli nekoč njegovi rojaki v vojsko zoper Rusa, se jim je prikazal Kazimir v nebeški svetlobi ter jim je

naklonil častno zmago. 120 let po smrti so našli, da je bilo njegovo telo še nestrohnjeno.

Vprašanja in odgovori.

M. G. v B.: V knjižici »Pravice vpoklicancev in njih družin do vzdrževalnin in podpor« — stoji na strani 15: »Podpore se nakažejo z istim dnem kot invalidske pokojnine . . . Izplačevale se bodo ves čas, dokler traja sedanja vojska in še 6 mesecev potem, če se že prej vojaška preskrbitev ne uredi z novim zakonom.« — Na str. 14. pa: »Če se izplačuje v državi valnina, ne dobe podpore niti invalid sam, niti njegovi svojci.«

I. š. — Bukovje pri Postojni: Ako poizvedovalni urad Rdečega križa ni mogel dati pojasnil, je treba čakati samo še uradnih obvestil o padlih, ujetih in pogrešanih. Toda tudi tam ni moč vselej z gotovostjo dognati resnice.

J. F. — Polšnik. Ta pesem je bila že v »Domoljubu«, torej je ne kaže več ponatisniti. — Sploh se opazuje, da vojniki pridno berejo in se jim osobito naše vojaške pesmice dopadejo. Marsikaj jim ostane v spominu; ko se lotijo, da sami kaj napravijo, pa nevede in nehote staro ponavljajo. To sicer ni nič hudega, a v list takih stvari ne moremo sprejeti.

J. T. — Straža pri Cerknem: Prošnje invalidov zaradi odlikovanja se naslove na evidenčno oblast, vlože pa potom županstva pri glavarstvu.

J. R. — invalid, Semič: Kakor so izmenjali avstrijske in ruske invalide, ki so bili v ujetništvu, tako nameravajo — vsaj tako smo čitali — zamenjati tudi avstrijske in laške ujetnike, ki so za vojsko nesposobni. Z drugimi besedami: Avstrija vrne in pošlje Italijanom toliko laških invalidnih ujetnikov, kolikor so jih voljni vrniti Italijani.

J. P. S.: Vprašajte pod naslovom: Kn. škofijska pisarna — Ljubljana.

P. P., — Istra: Koliko moke mora priti na Primorskem iz mlina, če se v mlin pošlje 100 kg žita, in si mlinar za plačilo vzame žito, oziroma moko? . . .

V te stvari se je uredništvu težko vtikati, kajti mlinarji sami vedo sedaj veljavna določila za mletev. Če kje kaj ni prav, naj bi se mirnim potom doma poravnalo. — Naravnost se pa količina moke, koliko je mora priti iz mlina ne da določiti, ker je to odvisno od kakovosti in od vrste žita.

J. B., Javorje-Obrov: V tem slučaju, ko je mož v Ameriki, a ne na vojski, pač ni nobene podlage za državno podporo.

M. Z., Škocijan pri Mokronogu: Milni kamen ali bolje milovec se dobi po vseh večjih drogerijah — t. j. trgovinah, kjer prodajajo tudi zdravilne rastline in kuhinjske potrebščine.

? ? : Beguncu, ki se pritožuje čez naše ljudi, in neimenovanemu dopisniku iz Krške vasi, ki toži čez sedanjo skvarjenost, naznanjamo, da se na dopise brez podpisov ne moremo ozirati.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

Ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlate à K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Krvno krlajo, drobno in debelozrnato v vrečah po 50 kg po 48.— za 100 kg, (vreča všteta).

Tudi konopljene in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena za jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, fižol, semenski krompir, domačo in nemško deteljo, grašico in druga travna semena.

Vinogradniki! Gospodarska zveza je ravnokar dobila jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, naj se požuri z naročilom. Razpošlja jo v originalnih sodih po ca. 200 kg.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kalijevo sol, 8% kaljev, 18—20% mincralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žilindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z rečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 1320 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleve.

To in ono.

Rok: Če brez črevljev moraš biti, ni se treba žalostiti; saj brez rok in še brez nog zdaj po vojski bo prav mnogo!

Previdno, Sodnik: »Povejte mi vendar prav točno in odkritosrčno, kako pa je bilo vendar v gostilni!« — Priča: »No, kakor je sploh navada pri takih ripsarijah in tepežih. Matic se je širokoustil in zabavljaj, Tinec mu pa zabriše nekaj zelja tja v glavo.« — Sodnik: »Sodni dvor vam vendar ne bo verjel, da bi mogel kdo s pestjo zelja napraviti tako rano na glavi.« — Priča: »No ja; zelja se je pač držal tudi krožnik.«

Mraz in vročina. Bilo je tam ob prvem snegu letošnje zime, ko je mraz pošteno pretresal naše kosti. Na vrata potrka pismonoša, ki prinese pismo od Franceljna. »Kaj pa je novega v vojski?« vpraša stari očanec tam za pečjo. »Francelj je pisal z bojišča,« de starejša hčerka. »Beri, beri na glas, da bomo vsi slišali!« — Metka čita: »Ljubi starši! Meni se še dosti dobro godi. Ruse tepemo, da je veselje! Samo če bi tako peklenko vroče ne bilo. Vročina pritiska, da bi človek znorel . . .« — »No, no, le nehaj!« — pravi očka; »kdo bo to verjel!« — Pogledajo na poštni pečat — ki je imel datum: 28. avgusta.

Zadnja židova želja. Izak Srebrnjak pleza s svojim sinom Abrahamom na visoko goro. Na ozki stezi ob prepadu se mu spodrsne in že leti v prepad. Na svoji smrtni poti zakliče še sinu: »Abrahamček, razglasi za jutri: Izredno

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

dober kup! Razprodaja zaradi nenadne smrti.«

Žena možu: »To ti rečem, Jože, ko me zagledaš v moji novi obleki, me ne spoznaš.« — **Mož:** »Prav vesel bom. Če te ne bom poznal, mi tudi plačati ne bo treba.«

Umetnost. Mlad odvetnik se je hvalil: »Lansko leto sem posređoval ravno v 25 pravadah.« — Star odvetnik se pomilovalno nasmehne, rekoč: »To vendar ni posebna umetnost. Ko bi znal vleči eno samo mastno pravdo takole kakih 25 let, tedaj bi te pohvalil.«

Pred sodiščem. Sodnik: »Zatoženec, ali se imate s čem zagovarjati?« — Zatoženec: »S tem, da sem bil že dvajsetkrat kaznovan, pa ni nič pomagalo!«

»Ta je pa tudi debela.« Švrkarjev Jože, ki je bil svoj čas v Ameriki, je pravil, kako debeli hrasti tam rasto. »Jaz sem enega že dva dni sekal,« — pripoveduje — »in ko se le nič ne nagne, grem nekoliko pogledat, kako dolgo bom moral še sekati. Ko pa grem okoli debela, zagledam na nasprotni strani tudi enega sekača, ki je že ljudi dva dni sekal, pa celi čas se nisva videla in ne slišala. Zdad si pa mislite, kako lebel hrast je bil to!«

SKRIVALNICA.

Kje je gostilničarka?

Prosi se obvestila o črno-vojniku Ivanu Ivancič,

7. lov. bataljon, 3. stotinja. Zadnjič se je oglasil začetkom maja 1915. Blagovoljna pojasnila proti povrnitvi stroškov na naslov: Jožef Ivancič v Šebreljah, pošta Slap ob Idriji, Primorsko.

Kupimo po najvišjih cenah domača semena kakor: črno in rdečo deteljo, repno, ianeno in korenjevo seme, razna travna semena, čebulček, česen, grah, bučne poške, fine vrste fižolov in drugo. —

Trgovina s semeni

Sever & Urbanič, Ljubljana
Wolfova ulica št. 12.

551

U 9/16 7

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. dež. sodišče v Ljubljani kot vzklicno sodišče o prestopkih je v nejavni seji, zaslišavši c. kr. državnega pravdnika, po javnem obtožitelju glede izreka o kazni in glede neodredbe objave sodbe vloženemu vzklicu proti razsodbi c. kr. okraj. sodišča v Ložu z dne 7.-2. 1916, opr. štev. U 9-16 4, s katero je bil Jurij Zakrajšek zaradi prestopka §-a 14 št. 1 cesarskega ukaza z dne 7.-8. 1915, štev. 228 drž. zak. obsojen po tem §-u z uporabo § 266 k. z. na tri dni zapore in na denarno kazen 30 K ali za slučaj neiztirljivosti za daljnje tri dni v zapor, ugodilo in kazen z daljnjo uporabo § 260 lit. b) k. z. zvišalo na pet dni zapore, poostrenega s postenjem in z enim trdim ležiščem, denarno kazen trideset kron, ki se za slučaj neiztirljivosti v nadaljnje tri dni zapore.

Tudi se po zmislu §-a 19 imenovanega ukaza odreja, da se ima sodba brez razlogov enkrat objaviti v ljubljanskem tedniku „Domoljub“ in nabiti na občinski deski občine Bloke, vse to na stroške obtoženca.

Ljubljana, 22. februarja 1916.

L. S.

Pajk l. r

Najden denar

2570

pomenja naše najnovejše poročilo o srečkah, vsebujoče srečkovno skupino štev. 5 na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krome z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. življ. in rebrne, nosq. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških det, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenski zavarov že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173,490 838—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48,732.622-76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kder narava skleniti življensko zavarovanje veljavno bkrat! za vojno zavarovanje, saj se v lastno karist obroč ču gori imenovano podružnico.

Prospekti zastonj in poštnine preste.

Sposobni zas'opnik: se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 23. februarja: 3. 40. 32. 60. 57.

Dunaj, 26. februarja: 6. 86. 11. 21. 7.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „1 K 0“ najboljša zanesljiva ura.

Lastna znamka „1 K 0“ najboljša zanesljiva ura.

Št. 600	Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
410	Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
705	Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
719	Srebrna rem. ura	7-80
720	Srebrna cilind. rem. ura	9-70
1450	Bela kovinasta verižica	2-80
	nikelnasta	1—
916	Srebrna verižica	3-20
89	Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami

kateroga zahtevajte zastonj in poštnine preste.

Raz! ožija se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natancno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Smrekov les

za brušenje, se išče v vsaki množini proti takojšnjemu plačilu za takojšnjo dobavo. Ponudbe za franco lesnega skladišča v Goričanah event. postaja Medvode, se prosijo na papirnico Goričane pošta Medvode, Gorenjsko. 443

Posestniki

ki so pomladi 1915 kupili za seme pri o. kr. kmetijski družbi v Ljubljani pšenico za pomladansko setev se uljudno naprošajo, da naznanijo z svojim natančnim naslovom, kake uspehe so imeli s to pšenico. — Poročila naj se blagovolijo vpslati na upravištvo »Domoljuba« pod. »Pšenica L 1915.«

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Nadomestek za

riž

Tarhonya iz zajamčeno najfinejše moke št. 0 po K 236 za kilogram. Pri večjem naročilu primerno ceneje. Ponuja Jan Jenull v Leobnu. Kubinjski recepti zastoj. 247

Nadomestek za

meso

prima tirolske kmetijske klobase v kosih po K 480 prima brunšviške po K 460 za kilogram, pri večjem odjemu primerno ceneje, ponuja Jan. Jenull v Leobnu. Razpošilja se vsak dan. Posebno priporočljivo za gostilničarje kot topla in mrzla jed. 246

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

Ne puščajte otrok samih, da se požari smejijo!

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oskrba doživljanja in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižioavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaviha in učine, ki so znašale l. 1915 K 675.350-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 736.147-17. Teda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembol bo rastei zaviha.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenitvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primarne, hitra cenitev in takojnja izplačila.

1440

Ne puščajte otrok samih, da se požari smejijo!

☛ Priporočamo

Kolinsko kavino primes

v korist obmejnim Slovincem!

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruza z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, prililje, v lasni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

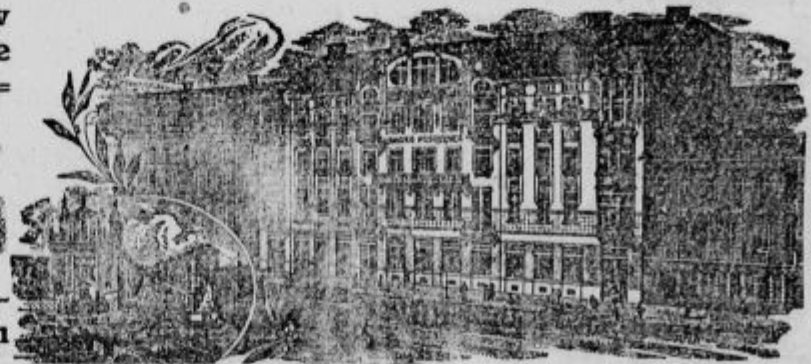
tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Herbabny-jev podfosforato-kisli

Apnenc-železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preiskovan in priporočen pri sirupu. Odstranjuje slex, pomiljuje kašel in valuja elast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih.
Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje
in glavna razpošiljatelj: Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barn herzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.) Kaiserstrasse Nr 73-75

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Veiknovcu in Volšperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Prišine samo z zvezo
navedeno znamko

Pred uporabljanjem
se študi

Razpošilja se vsak dan.

VARSTVENO ZAVAROVAN. PURJODAL.

Najboljši jed sarsaparilla-izdelek čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče kakor tudi soli, ter preprečuje vnetja. Povsod tam, koder se jed ali sarsaparilla izdelek upredpišuje, se uporablja z najboljšim uspehom. Lahko prebavljiva in ne moti v poklicu.

Cena steklenici K 2-20, po pošti 40 vin. več za zavitek.

DUNAJ, VII. / 7.

Kaiserstrasse Nr 73-75

Kdor ima naprodaj

LES

kostanjev (domač ali divji), orehov ali češnjev, naj stavi v lastnem interesu pismeno ponudbo z navedbo količine na: Iv. SUHADOLNIK, Zg. Garmeljne 37 pri Ljubljani.

534

Vojne ure na zapestnico

iz nikla ali jekla K 10-12-14-16-18-20-22-24-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100-
s precizijskim kolesjem K 44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100-
zapestnico K 18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100-

3letno jamstvo. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja se po povzetju; na bojno polje proti vposlatvi zneska in 30 v za poštino.

Prva tovarna ur JAN KONRAD, c. kr. dvorni založnik, Brüz št. 781 (Češko). Glavni cenik zastoj in poštine prosto.

izbrno se je obneslo za vojaka in sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gripu, influenci, prsni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment.

Nadomestilo za Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron. — 90, 1'40, 2-.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvažujoče, dobro in zelo gasečo si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V salogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Ta pijava se lahko poleti zaživa hladna, pozimi pa vroča mesto ru-ma in zganja. Skaziti se ne more. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 5-50 franko po povzetju. Na iz takih porcij do-dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijava osvaja in ne upijani, vsoled česar ne izguba nič na svoji delatnosti.

Jan Grotlich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava. 2599

Najboljše in najcenejše 81

posteljno perje se dobi

pri več kot 50 let priznano najboljšem izvoru

D. SCHNURMACHER, Taus, št. 246 (Češko)

Cene po kakovosti

5 kg od K 10 — naprej

valiko postelje — K 10 —

Odda se tudi večja količina posteljne prevleke, inleta, odej itd. po niski ceni. — Pišite še danes! Cenik in vzorci zastoj ter poštine prosto.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in študijiva. 5 kg vreča za pokušnjo K 12-50 post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrstnega čaja za K 2-50 tudi 50 kom. razgl. lepih razglednic pošlje za K A. Schapira št. 473. Izvor kave in čaja.

TISZA BOGDANY, Ungara.

Denarja ni

draginja je vedno večja, zaluzek pa majhen. Ako ho-cete z malim trudom domaj svojem kraju gotovo 10 K na dan zaslužiti, posijite za pojasnilo „namo-ko za 10 vin.“ stan-čen naslov na

JOSIP BATIC
Hilrsha Bistrica 30, Kranjsko.

Opravilo je pripravno za moške in ženske.

Edino dobri in solidni stroji so samo

„Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: krogličten tek, biserni ubod (Perlistich). Pouk o vzenju in kranju brezplačno v hiši. Edina tovar. zaloga živalsnih strojev

Josip Peteline

Ljubljana

blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.

10letna garancija.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brez-plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

I. Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Follak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Doleno, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, čekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Fapež, odvetnik v Ljubljani; H. Remeo, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schwetzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušenčnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kršič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. fin. rad. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajco, o. kr. rad. revident in posestnik v Ljubljani.

Izdajevanje in naj-
večja zaloga

kilnih pasov (bruh-bandov)

Trebatni pas od K 5, 7, 8 do 20; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojene cene, pasovi za otroke od K 1-100, do 4. — Zaloga blaga iz gumija za babice in bol-
nice, gumijev nagavice in blazine. Umelna noga, roke itd. Zaosp. zdrav-
niške zaloga vsakovratnih instrumentov.

Za obilna naročila so
priporočila

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.

Pa konturacijski cenik. Vprašanjem pa pošli naj se priloži znamka.